

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

สิ่งที่ไม่ใช่หลักนิติธรรม

WHAT IS NOT THE RULE OF LAW

การตั้งข้อสังเกตส่วนบุคคลโดยการใช้หลักการตัดออกและกรณีศึกษา

PERSONAL OBSERVATION THROUGH USE OF EXCLUSIONARY APPROACH AND CASE STUDY

จัดทำโดย นายเนติพงษ์ วิจิตรเวชการ
รหัส 590410

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 4
วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

สิ่งที่ไม่ใช่หลักนิติธรรม

WHAT IS NOT THE RULE OF LAW

การตั้งข้อสังเกตส่วนบุคคลโดยการใช้หลักการตัดออกและกรณีศึกษา

PERSONAL OBSERVATION THROUGH USE OF EXCLUSIONARY APPROACH AND CASE STUDY

1. บทนำ

หลักนิติธรรมหรือ Rule of Law ตามที่เราได้เล่าเรียนศึกษากันอย่างละเอียดในช่วง 9 เดือนที่ผ่านมาจนเป็นที่รู้และเข้าใจกันพอประมาณแล้วนั้น เห็นได้ว่าเป็นหลักการหรืออุดมการณ์ที่ได้ผ่านวิวัฒนาการมาเป็นเวลายาวนานหลายพันปีควบคู่ไปกับการเกิดขึ้นและวิวัฒน์แห่งอารยธรรมต่างๆ ของมนุษยชาติ จนกระทั่งตกผลึกหรือแฝงตัวในหลักกฎหมายสำคัญของอารยประเทศ เช่น หลัก Due Process of Law ของสหรัฐอเมริกา หลัก Rechtsstaat ของเยอรมัน หลัก Rule of Law และ Parliamentary Supremacy ของอังกฤษ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม หลักนิติธรรมยังคงดูเหมือนเป็นแค่อุดมการณ์ที่ยังขาดความชัดเจนและยากที่จะเข้าใจให้ตรงกันได้ ทั้งยังต้องอาศัยการตีความโดยนักกฎหมาย และปราชญ์ในสาขาต่างๆ ซึ่งก็ไม่ได้มีความเห็นตรงกันเสมอไป และบ่อยครั้งก็ยังคงอาศัยเสียงข้างมากขององค์ประชุมเป็นตัวชี้ขาดซึ่งก็เป็นเรื่องบอกอย่างชัดเจนอยู่แล้วว่าต่างคนก็อาจจะเข้าใจและแปลความของหลักนิติธรรมไปคนละอย่าง ดังนั้นการที่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ได้มีบัญญัติรับรองการมีอยู่ และสถานะของหลักนิติธรรมว่ามีสถานะเป็นกฎหมาย เช่นที่ว่าการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม ผู้เขียนจึงมีความกังวลว่าถ้าเรายังมีความเข้าใจในเรื่องหลักนิติธรรมที่ยังไม่ดีหรือไม่ชัดเจนพอแล้ว การนำเอาหลักนิติธรรมมาบังคับใช้เป็นหรือเอียงกฎหมายอาจก่อให้เกิดผลร้าย เพราะความคลุมเครือดังกล่าวสามารถนำไปสู่การปรุงแต่งโดยกิเลสตัณหาและอคติทั้งหลายของผู้ใช้อำนาจอธิปไตย จนนำไปสู่การตีความหลักนิติธรรมให้กลายเป็นสิ่งที่ผู้มีอำนาจอยากให้เป็นไปตามความต้องการของตนเอง อันจะเป็นการขัดกับหลักการที่ว่ากฎหมายต้องมีความชัดเจนและต้องไม่แขวนอยู่ในอำเภอใจของผู้ใด

อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้เขียนมาคำนึงถึงความหมายของ “หลักนิติธรรม” อีกครั้งหนึ่งก็อดคิดไม่ได้ว่า เราเข้าใจคำว่า “ธรรม” ที่แฝงอยู่ในคำดังกล่าวดีแล้วหรือยัง ที่เล่าเรียนถกเถียงกันมาก็มักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการตีความคำว่า “นิติ” เสียส่วนมาก ผู้เขียนก็เห็นว่าอาจจะเป็นการมองข้ามความสำคัญของคำว่า “ธรรม” ไปสักหน่อยหรือเห็นว่าเป็นสิ่งที่เลือนลอยหรือเป็นนามธรรมเกินไปจึงไม่มีใครอยากที่จะศึกษาให้เข้าใจถ่องแท้ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเป็นความคิดที่ผิดอย่างมาก เพราะหากปราศจากความเข้าใจใน “ธรรม” อย่างถูกต้องเที่ยงตรงแล้ว ก็ย่อมไม่อาจเข้าใจ “หลักนิติธรรม” ได้อย่างแน่นอน ดังนั้นผู้เขียนจึงขออัญเชิญ “พระธรรม” หรือ “ธรรม” ตามความเข้าใจของผู้เขียนมาให้บรรดาธิบายโดยสังเขป ก่อนที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์กรณีศึกษาบางกรณี ซึ่งผู้เขียนมั่นใจว่าไม่ใช่การใช้ “หลักนิติธรรม” อย่างถูกต้อง

2.การศึกษา “ธรรม” หรือ “พระธรรม”

ในฐานะที่ผู้เขียนเป็นพุทธศาสนิกชนผู้ศึกษาและปฏิบัติธรรมตามแนวทางที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระบรมศาสดาได้ทรงแสดงไว้เพื่อโปรดเวไนยสัตว์เมื่อกว่าสองพันห้าร้อยกว่าปีมาแล้ว ผู้เขียนขอยืนยันว่า ความรู้ความเข้าใจในธรรมะอย่างแท้จริงนั้นหาได้เกิดจากการอ่านหนังสือตำราและท่องจำอย่างที่เราเคยเรียนกันมาสมัยเป็นเด็กนักเรียนไม่ การอ่านนั้นเป็นเพียงทำให้เราเกิดความรู้และภูมิปัญญาในขั้นต้น เป็นความรู้ที่พระองค์ทรงเรียกว่า “สัญญา” ซึ่งแปลว่าความจำได้หมายรู้นั่นเอง ซึ่งสัญญานี้เป็นหนึ่งใน “ขั้น 5” อันประกอบกันเป็นตัวตนของเรา และเป็นเป้าหมายในเบื้องปลายที่ผู้ปฏิบัติธรรมทุกคนต้องดับขั้นทั้ง 5 ให้ได้ เพื่อเข้าสู่พระนิพพานในที่สุด มีท่านผู้รู้เปรียบว่าการเข้าสู่พระนิพพานโดยขั้น 5 ไม่ดับนั้นเป็นไปไม่ได้ เหมือนจับช้างทั้งตัวมาอุดรูเข็มยังทำได้ง่ายเสียกว่า

ครั้งหนึ่งในสมัยพุทธกาล มีภิกษุผู้คงแก่เรียนยิ่งรูปหนึ่ง สามารถท่องจำพระธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ได้ ทั้ง 84,000 พระธรรมชั้น 5 แล้วเกิดความคิดความเข้าใจไปว่าตนสำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้ว เมื่อในโอกาสได้เข้าเฝ้าพระพุทธองค์ท่ามกลางหมู่ภิกษุจำนวนมากครั้งหนึ่ง พระพุทธองค์ทรงเล็งเห็นด้วยพระจักษุญาณถึงความเห็นที่ผิดของภิกษुरुูปนั้น และด้วยประสงค์ที่จะโปรดให้ภิกษुरुูปนั้นทำลายความเห็นผิดของตนได้ จึงได้กล่าวทักทายภิกษुरुูปนั้นต่อหน้าที่ประชุมแห่งหมู่สงฆ์ว่า “ว่าอย่างไรละ พระคัมภีร์เปล่า” ด้วยเหตุนี้จึงสรุปได้ว่าการเรียนรู้ ศึกษาธรรมหรือพระธรรมอันเป็นสิ่งทีละเอียดอ่อน ลึกซึ้งและคัมภีร์ภาพอย่างที่สุดนั้น ไม่อาจกระทำได้แต่โดยอาศัย “สัญญา” อย่างแน่นอน

แล้วการศึกษาและการเข้าถึงธรรมหรือพระธรรมนั้น ต้องกระทำด้วยวิธีใดกันเล่า?

เท่าที่พวกเราเคยเล่าเรียนพระพุทธประวัติมา เคยมีครั้งใดที่พระพุทธองค์ทรงท้อบ้างไหม เท่าที่ผู้เขียนศึกษามา พระองค์ได้ใช้ความเพียรเป็นอย่างยิ่งตั้งแต่ชาติแรกที่ทรงตั้งพระทัยว่าจะเป็นพระพุทธเจ้าในเบื้องหน้า คือครั้งที่พระองค์ทรงเสวยชาติเป็นฤาษีมีนามว่าสุเมธดาบส จนถึงชาติสุดท้ายที่ทรงเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะเมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีมาแล้วนี้เอง รวมเวลาทั้งสิ้นถึง 4 อสงไขยกัปอีก 100,000 กัป (1 กัป เท่ากับ 6,420 ล้านปีมนุษย์ ส่วน 1 อสงไขย คือ เขียนเลข 1 ไว้ข้างซ้ายแล้วเติมเลขศูนย์ไปทางขวาอีก 120 ตัว มีหน่วยเป็นปีมนุษย์) แม้ในชาติสุดท้ายนี้ครองชาติเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ได้กระทำทุกรกิริยาอย่างยากยิ่งกว่ามนุษย์ผู้ใดจะกระทำได้ ก็ไม่ปรากฏว่าพระองค์จะท้อท้อกับเรื่องใด เว้นแต่ครั้งหนึ่งหลังจากที่พระองค์ได้ทรงตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าแล้วไม่นาน ทรงปรารถนาว่าพระธรรมที่พระองค์ตรัสรู้นั้นเป็นสิ่งที่ยากนักที่จะเข้าใจได้ เข้าถึง ถึงขนาดว่าพระองค์ดำริว่าจะไม่ทรงสั่งสอนเวไนยสัตว์ให้เกิดความรู้ในธรรม หากมิใช่เพราะทำวามหาพรหมรู้เข้าและมากราบบูล อารธนาให้พระองค์ทรงแสดงธรรมโดยเปรียบเวไนยสัตว์เหมือนดอกบัว 4 เหล่าแล้ว พระพุทธองค์อาจเลือกที่จะไม่สอน และเสด็จดับขันธเข้าสู่ปรินิพพานแต่เพียงลำพังพระองค์ก็เป็นได้ ทั้งนี้ทรงเห็นแล้วว่าเวไนยสัตว์รวมทั้งมนุษย์และเทวดาทั้งหลายนั้นยังหนาแน่นด้วยกิเลส และมีทิฐิ (ความเห็น) ที่ผิดซึ่งยากที่จะทำลายได้ นั่นเอง การสอนผู้อื่นให้เห็นและเข้าใจธรรมจึงเป็นสิ่งที่ทำได้ยากยิ่ง แม้พระพุทธองค์ ผู้ทรงพิชิตมารทั้งหลายทั้งปวงมาจนราบคาบและได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ยังถึงกับเกิดความท้อพระทัยในเบื้องต้นแรกทีเดียว

นอกจากนั้นแล้ว เรายังเห็นได้จากการที่พระองค์ไม่ทรงยกย่องอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ใดๆ ทั้งปวง ทั้งยังทรงห้ามพระสงฆ์สาวกมิให้แสดงอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์อีกด้วย ปาฏิหาริย์เดียวที่ทรงยกย่องว่าเป็นเลิศกว่าปาฏิหาริย์ใดๆ ก็

คือการแสดงธรรมเป็นปาฏิหาริย์ คือสามารถทำให้ผู้ที่ได้รับฟังธรรมเกิดดวงตาเห็นธรรม คือรู้และเข้าใจธรรมตามที่พระองค์ได้ทรงตรัสรู้มาแล้วนั่นเอง พุทฺธิให้เป็นภาษาต่างๆ ก็คือการสอนธรรมให้ผู้อื่นเข้าใจได้ เป็นปาฏิหาริย์ยิ่งกว่าการเหาะเหินเดินอากาศและการแสดงอิทธิฤทธิ์ใดๆ อย่างเทียบกันไม่ได้เลย

พระภิกษุอาวุโสรูปนั้น เมื่อถูกพระพุทธเจ้าปรามาสท่ามกลางหมู่สงฆ์ก็เกิดความอับอาย เนื่องจากตนเป็นพระเถระผู้ใหญ่ มีพรรษามาก และสามารถท่องจำพระธรรมได้ทั้ง 84,000 หมวด แทนที่จะได้รับคำชม กลับกลายเป็นถูกตำหนิ จึงได้พยายามหาทางแก้ไขว่าตนผิดอย่างไร จะสามารถเข้าถึงธรรมจนเป็นพระอรหันต์ได้อย่างไร ท่านได้พยายามเข้าหาพระสงฆ์ผู้เป็นพระอริยเจ้าหลายองค์ด้วยกัน ก็ไม่มีท่านโดยยอมตอบ กลับเป็นว่าให้ไปถามพระองค์นั้น องค์นี้สิ ซึ่งพระองค์อื่น ๆ ก็ปฏิเสธไปเรื่อยๆ จนมีท่านหนึ่งแนะนำว่าให้พระภิกษุอาวุโสรูปหนึ่งซึ่งฟังเข้ามาบวชไม่นาน และจำวัดอยู่ชายป่า พระภิกษุอาวุโสรูปนั้นรู้สึกอับอายยิ่งนักเพราะถามใครก็ไม่มีใครตอบ จนกระทั่งต้องไปถามเถระบวชใหม่ แต่สนใจไม่รู้จะแก้ปัญหอย่างไร จึงฝันความรู้สึกไปถามเถระน้อยอายุคร่าวลูกตามที่มีพระผู้หนึ่งแนะนำมาตอนที่ต้องฝันไปถามนั้นก็รู้หรือกว่าเถระนั้นได้สำเร็จธรรมเป็นพระอรหันต์แล้ว เถระจึงได้กล่าวแสดงธรรมเป็นปริศนาไว้ว่า “มีจอมปลวกอยู่จอมหนึ่ง มีรูอยู่ 6 รู และมีเหยื่ออยู่ในจอมปลวกนั้น ให้ปิดรูไว้ 5 รู แล้วถ้าเหยื่อออกมาทางรูที่ 6 เมื่อไหร่ ตีมันให้ตาย”

ภิกษุอาวุโสเมื่อได้รับคำแนะนำจากเถระน้อยเช่นนั้น ก็กลับไปคิดพิจารณาทบทวนปริศนาธรรมดังกล่าวอยู่เป็นเวลานาน จนในที่สุดก็เข้าใจความหมายของเถระว่า จอมปลวกก็คือตัวเรานั่นเอง มีอายตนะอยู่ 5 ซึ่งเป็นตัวรับผัสสะทั้งหลาย ส่วนรูที่ 6 ก็คือจิตของเรา เมื่อสามารถปิดอายตนะทั้ง 5 มิให้รับผัสสะใดๆ เข้ามาในใจได้แล้ว เหยื่อซึ่งก็คือกิเลสทั้งหลายก็จะออกหรือลอยขึ้นมาทางจิต เมื่อปัญญาสูงถึงขั้นจะหลุดพ้นได้แล้วก็ต้องสังหารกิเลสฆราวาสทั้งหลายที่สะสมอยู่ในดวงจิตให้หมดสิ้น เมื่อสามารถทำได้ดังนั้นก็เกิดญาณเพื่อดับกิเลส พระพุทธองค์เรียกว่า อสวัภยญาณ จึงจะสามารถตรวจการดับขั้น 5 และเข้าสู่พระนิพพานได้ ภิกษุอาวุโสรูปนั้นได้ใช้ความเพียรกระทำตามคำแนะนำไว้จนสามารถดับกิเลสได้หมดจากดวงจิต สำเร็จเป็นพระอรหันต์ได้ในที่สุด

การที่ผู้เขียนยกตัวอย่างข้างต้นจากคำสอนของพระพุทธเจ้าที่มีมาดังนี้ ก็แค่เพื่อจะชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้ศึกษาพระธรรม หรือวิชาทั้งหลายของพระพุทธองค์นั้น หาได้ทำได้ด้วยการอ่าน การท่องจำแต่อย่างเดียว มิฉะนั้นผู้นั้นก็จะมีแต่สัญญาขั้นธัมมไปหมด พระธรรม หรือ วิชา ของพระพุทธเจ้าจึงต้องเรียนรู้และเข้าถึงได้ด้วยญาณล้วนๆ เท่านั้น เช่นที่พระพุทธองค์เรียกว่าบุพเพนิวาสานุสสติญาณ คือ ญาณหยั่งรู้อดีตว่าชาติก่อนๆ ของตนเป็นใครหรือเป็นอะไรมาบ้าง อนาคตังสญาณ คือ ญาณหยั่งรู้อนาคตที่ยังมาไม่ถึง จุตูปปาตญาณ คือ ญาณรู้ในจุดและอุบัติของสัตว์โลกว่าทำกรรมใดจึงส่งผลให้เกิดเป็นสัตว์โลกประเภทใด ทิพพจักขุญาณ คือ ญาณที่เห็นสรรพสิ่งที่ทั้งหยาบและละเอียดได้ด้วยตาทิพย์หรือตาใน และวิชาที่สูงที่สุดคือ อสวัภยญาณ คือ ญาณ หรือความรู้ที่ใช้กำจัดอสวัภยทั้งหลายให้ดับสิ้นไปอย่างเด็ดขาดเพื่อนำไปสู่การดับขั้น 5 และเข้าสู่พระนิพพานได้ ดังนี้จึงเรียกว่าสำเร็จเป็นพระอรหันต์นั่นเอง สำหรับตัวผู้เขียนเอง รู้ตัวและระลึกได้อยู่เสมอว่ามีปัญญาอันเบาบาง และยังห่างไกลนักจากการเข้าได้เข้าถึงพระธรรมดังได้อรรถาธิบายไปพอสังเขป แต่รู้และมั่นใจว่าความเข้าใจดังกล่าวถูกต้อง และตรงตามที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้อย่างแน่นอน ประสบการณ์เบื้องต้นจากการปฏิบัติธรรมมากกว่า 30 ปี เพื่อมุ่งไปสู่การเกิดมีขึ้นของญาณในอนาคต คือ สัมมาสมาธิ อันเป็นอริยมรรคองค์ที่ 8 จะต้องมึรูปฌาน (อ่านว่า “ชาน”) 4 โดยสมบูรณ์เท่านั้นจึงจะเกิดญาณ (อ่านว่า “ยาน”) ใดๆ ได้ ผู้ที่ไม่มีรูปฌาน 4 จึงเรียกไม่ได้ว่ามีสัมมาสมาธิ อย่างมากก็แค่เกิดสมาธิในเบื้องต้น จึงไม่สามารถเข้าถึงธรรมหรือพระธรรมใดๆ ได้อย่างแน่นอน

3. หลักการตัดออก (Exclusionary Rule)

ในเมื่อการศึกษาและเข้าถึงธรรมหรือพระธรรม เป็นเรื่องที่ต้องใช้ปัญญาในระดับสูงและต้องรู้ได้ด้วยญาณเท่านั้น แล้วผู้ที่ยังมิได้มีปัญญาในขั้นสูงระดับนั้น ควรต้องทำอะไร การที่จะละเลยไปเสียไม่ศึกษาหรือใช้ความพยายามเสียดายย่อมไม่ควรแน่ แต่สำหรับผู้เขียนแล้วเห็นว่านอกจากจะพยายามศึกษากันทางด้านตำรับตำรา ค้นคว้าวิจัย หรือจัดหลักสูตรสัมมนาต่างๆ อย่างที่ได้กระทำกันมาอย่างต่อเนื่องแล้วนี้ ควรที่เราจะลองใช้วิธีใหม่ๆ เป็นการเพิ่มเติมขึ้นมาอีกดังเช่น วิธีการตัดออก หรือหลักการตัดออกเป็นต้น

วิธีการตัดออกนี้ ผู้เขียนแปลจากคำในภาษาอังกฤษว่า Exclusionary Rule ซึ่งเป็นหลักในการรับฟังพยานหลักฐาน (Admissibility) โดยศาลของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยย่อๆ หลักกฎหมายนี้กำหนดให้ศาลตัดพยานหลักฐานใดๆ ออกจากการพิจารณาในศาล หากพยานหลักฐานนั้นได้มาโดยขัดต่อเอกสิทธิ์ใดๆ ที่รัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาได้รับรองไว้ (privileges guaranteed by the US Constitution) ฯลฯ การตัดสิ่งที่ไม่ใช่ ไม่ถูกต้องหรือได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจึงเป็นวิธีการที่สำคัญวิธีหนึ่งที่สามารถทำให้ศาลเข้าสู่ความจริงหรือข้อเท็จจริงในคดีได้เพื่อที่จะได้ปรับบทกฎหมายได้อย่างเหมาะสมต่อความจริงหรือข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั่นเอง

ในฐานะที่ผู้เขียนเป็นนักกฎหมาย เคยศึกษาวิชากฎหมายจากสหรัฐอเมริกามาก่อนและยังคุ้นเคยกับระบบหลักกฎหมายของสหรัฐอเมริกาพอสมควร จึงลองพิจารณาด้วยสามัญสำนึกง่ายๆ ว่าน่าจะลองนำมาใช้กับการพยายามที่จะเข้าถึงหลักนิติธรรมได้บ้าง เพราะอย่างน้อยก็เป็นการตัดสิ่งที่ไม่ใช่ออกไป ส่วนสิ่งที่เหลืออยู่หลังจากการตัดสิ่งที่ไม่ใช่ออกไปแล้ว ก็น่าจะพออนุมาณ (ประกอบไปกับการศึกษาหลักนิติธรรมทางด้านอื่น) ได้ประมาณหนึ่งว่าเป็นเนื้อๆ ของหลักนิติธรรมที่เราแสวงหาอยู่เปรียบได้กับการใช้วิธีการทางเคมีเพื่อขจัดสิ่งไม่บริสุทธิ์ (impurities) ออกจากก้อนหินหรือสินแร่ (ores) สิ่งที่เหลือก็จะเป็นแร่ธาตุที่บริสุทธิ์จากสิ่งเจือปนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามความประสงค์ต่อไป

4. ตัวอย่างหรือกรณีศึกษาที่ผู้เขียนเห็นว่าไม่ใช่หรือไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรม

4.1 คดี “ค่าโง่คลองด่าน” หรือโครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียในเขตควบคุมมลพิษพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ

คดี “ค่าโง่คลองด่าน” อย่างที่มีการเรียกกันติดปากนั้น พอสรุปข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายได้ดังนี้

แรกเริ่มโครงการดังกล่าวจะก่อสร้างขึ้นใน 2 ฝั่งของแม่น้ำเจ้าพระยา คือฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก โดยมีวงเงิน 13,612 ล้านบาท

ต่อมามีการรวบโครงการไว้ในที่ดินฝั่งตะวันออกในตำบลคลองด่าน อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ เท่านั้น ทั้งที่ผลการศึกษาพื้นที่ระบุว่า พื้นที่ดังกล่าวไม่เหมาะสมกับการก่อสร้าง และที่ประชุมกรมฯ มีมติให้เพิ่มวงเงินเป็น 22,949 ล้านบาท

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยกรมควบคุมมลพิษ (คพ.) ได้จัดประกวดราคา เพื่อหาบริษัทเอกชนมาดำเนินการก่อสร้าง โดยมีเงื่อนไขว่าต้องเคยมีประสบการณ์ในการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียมาก่อน จึงมีผู้ประมูล 2 ราย และต่อมาอธิบดีคพ. ได้แก้ไขเงื่อนไขการประมูลให้รวมทำโครงการบนที่ดินผืนเดียว ทั้งที่กรม. มีมติให้ทำบนที่ดิน 2 ผืน ผู้ประมูลอีกรายจึงขอถอนตัวเพราะหาที่ดินไม่ทัน ส่งผลให้กิจการร่วมค้า NVPSKG ชนะการประมูล โดยเสนอราคา 22,949 ล้านบาท

ก่อนที่จะมีการลงนามทำสัญญาระหว่าง NVPSKG กับคพ. บริษัทหนึ่งในกิจการร่วมค้าซึ่งเป็นบริษัทเดียวที่มีประสบการณ์ในการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียมาก่อนขอถอนตัว แต่ก็คงยังมีการลงนามสัญญาก่อสร้างในปี พ.ศ. 2540

ในปี พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำกับดูแล คพ. อยู่ในขณะนั้น ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อตรวจสอบโครงการดังกล่าว ปรากฏว่าพบความผิดปกติหลายประการ และพบว่าหลายบริษัทใน NVPSKG มีความสัมพันธ์กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในขณะที่ทำสัญญา จึงมีคำสั่งให้ยุติการดำเนินโครงการ และระงับการจ่ายเงิน หลังดำเนินการก่อสร้างไปแล้วกว่า 95%

ในปี พ.ศ. 2551 ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีคำพิพากษาให้จำคุกนายวัฒนา อัศวเหม ซึ่งเป็อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับบุคคลผู้ผลักดันโครงการดังกล่าวในการกว้านซื้อที่ดิน เพื่อใช้ในโครงการ โดยข่มขืนใจหรือจูงใจให้ราษฎรขายที่ดินและออกเอกสารสิทธิที่ดินโดยรูดำที่ดินสาธารณประโยชน์

NVPSKG ได้ยื่นคำร้องให้มีการวินิจฉัยชี้ขาดโดยการอนุญาโตตุลาการ และคณะอนุญาโตตุลาการได้ตัดสินให้ คพ. ชำระเงินที่ค้างอยู่ พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี และค่าเสียหายอื่นๆ ให้แก่ NVPSKG รวมเป็นเงินจำนวนกว่า 9 พันล้านบาท และศาลปกครองสูงสุดก็มีคำพิพากษาว่าคำตัดสินของอนุญาโตตุลาการชอบด้วยกฎหมายแล้ว

เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2559 ปง. มีมติสั่งให้อัยตสิทธิเรียกร้องเงินค่าชดเชยค่าผิดสัญญาที่รัฐบาลจะต้องจ่ายให้แก่ NVPSKG อีก 2 งวด โดยให้เหตุผลว่า NVPSKG กับพวกเป็นกลุ่มบุคคลที่มีพฤติการณ์ในการทุจริตและแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงเป็นผู้สนับสนุนหรือเกี่ยวข้องสัมพันธ์ และได้รับประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินจากการกระทำความผิดมูลฐานเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ราชการของนายวัฒนา อัศวเหม กับพวก อันเป็นความผิดมูลฐานตามพ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฯ

สิ่งที่ผู้เขียนเห็นว่าไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรม คือ การที่มีผู้ใหญ่ในบ้านเมืองเสนอว่าให้รัฐบาลทำการหักกลบบหนี้กับ NVPSKG โดยนำค่าเสียหายที่รัฐบาลอ้างว่าเกิดขึ้นเนื่องจากการทุจริตประพฤตมิชอบของ NVPSKG มาหักกับเงินที่รัฐบาลจะต้องจ่ายให้กับ NVPSKG อีก 2 งวด ตามคำวินิจฉัยของอนุญาโตตุลาการ ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษายืนแล้ว ทั้งนี้เพราะการหักกลบบหนี้มันจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขต่างๆ ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 341-348 เช่นจะขัดกับเจตนาของคู่กรณี หรือยังเป็นสิทธิเรียกร้องที่ยังมีข้อต่อสู้อยู่ไม่ได้ ผู้เขียนเห็นว่าเมื่อมีตัวบทกฎหมายกำหนดไว้อย่างเคร่งครัดแล้ว การที่จะไม่ปฏิบัติตาม โดยอ้าง

เพียงว่าต้องใช้หลักนิติธรรมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่รัฐบาล จึงเป็นการบังคับใช้กฎหมายอย่างเลือกปฏิบัติ และเข้าข้างคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตามอำเภอใจ แม้ว่าคู่กรณีฝ่ายนั้นจะเป็นรัฐบาลก็ตาม เท่ากับว่าอ้างหลักนิติธรรมเพื่อประโยชน์ของรัฐบาลโดยไม่คำนึงถึงตัวบทกฎหมายใดๆ เลย นี่ย่อมมิใช่หลักนิติธรรมอย่างแน่นอน

4.2 คดีศาลจังหวัดเกาะสมุย หมายเลขแดงที่ 96/2552

ระหว่างนายสมใจ โกษยพงศ์ (โจทก์) กับนายพรชัย เรืองพรหม ที่ 1 กับพวกรวม 5 คน

ข้อเท็จจริงในคดี

โจทก์ฟ้องว่า บิดามารดาของภรรยาโจทก์ ยกที่ดินให้แก่โจทก์ 1 แปลง เนื้อที่ 50 ไร่ แต่โจทก์ไปแจ้งการครอบครอง (ส.ค.1) เนื้อที่ประมาณ 35 ไร่ ต่อมาปลายปี 2509 โจทก์กู้เงินนายชม สามิจำเลยที่ 4 และมอบแบบแจ้งการครอบครอง (ส.ค. 1) เลขที่ 94 ของโจทก์ให้นายชมฯ ยึดถือไว้เป็นหลักประกัน ต่อมานายชม และจำเลยที่ 4 นำแบบแจ้งการครอบครองที่ดินดังกล่าวไปออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) เลขที่ 94 เนื้อที่ 11 ไร่ คงเหลือที่ดินตามแบบแจ้งการครอบครองที่ดินประมาณ 38 ไร่ จากนั้นโจทก์แบ่งแยกที่ดินตามหนังสือรับรองทำประโยชน์ดังกล่าวออกเป็นที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3) เลขที่ 397 เนื้อที่ประมาณ 7 ไร่ แล้วโอนให้แก่ นายชมและจำเลยที่ 4 เพื่อชำระหนี้เงินกู้ และขายที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) เลขที่ 94 ที่เหลือเนื้อที่ประมาณ 4 ไร่ กับที่ดินอีกส่วนหนึ่งให้แก่ นางสาวสุกิจจา เพชรพรหม ที่ดินของโจทก์คงเหลือ 27 ไร่ มีอาณาเขตทิศเหนือจดที่ดินของนายหมื่น พูลสวัสดิ์ และที่ดินของนายชวน ทิศใต้จดที่ดินนางสาวสุกิจจา และที่ดินของนายวิศาล ทิศตะวันตกจดที่ดินของจำเลยที่ 4 และนายชม และทิศตะวันออกจดที่ดินของนางสมศรี และที่ดินของนายชวน โจทก์ครอบครองทำประโยชน์ที่ดินโดยปลูกมะพร้าวและไม้ผลอื่นๆ ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน ต่อมาเมื่อเดือนตุลาคม 2549 โจทก์ทราบว่าเป็นวันที่ 31 ธันวาคม 2536 จำเลยที่ 1 ถึงจำเลยที่ 4 ร่วมกันขอออกโฉนดที่ดินโดยแจ้งต่อเจ้าพนักงานที่ดินว่าจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 เป็นผู้สิทธิครอบครองที่ดินดังกล่าว เจ้าพนักงานที่ดินหลงเชื่อและออกโฉนดที่ดินเลขที่ 31737 ตำบลตลิ่งงาม อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื้อที่ 34 ไร่ 2 งาน 36.50 ตารางวา โฉนดที่ดินดังกล่าวออกทับที่ดินของโจทก์ทั้งหมดเนื้อที่ประมาณ 27 ไร่ โดยจำเลยที่ 1 ถึงจำเลยที่ 4 ไม่มีสิทธิครอบครองที่ดินดังกล่าว การขอออกโฉนดที่ดินดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย จำเลยที่ 1 ถึงจำเลยที่ 4 ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินโฉนดเลขที่ 31737 ในส่วนที่ทับที่ดินของโจทก์ต่อมาได้มีการแบ่งแยกที่ดินดังกล่าวออกเป็นที่ดินโฉนดเลขที่ 32468 เนื้อที่ดิน 4 ไร่ 2 งาน 03 ตารางวา และวันที่ 8 พฤศจิกายน 2549 จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ขายที่ดินทั้งสองแปลงให้แก่จำเลยที่ 5 จำเลยที่ 5 จึงไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินโฉนดเลขที่ 31737 ในส่วนที่ทับที่ดินของโจทก์เนื้อที่ประมาณ 27 ไร่ โจทก์แจ้งให้จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ไปดำเนินการเพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ 31737 ส่วนที่ทับที่ดินของโจทก์และให้จำเลยทั้งห้าไปขอเพิกถอนนิติกรรมซื้อขายที่ดินแล้วแต่จำเลยทั้งห้าเพิกเฉย ขอให้ศาลพิพากษาว่าโจทก์มีสิทธิครอบครองที่ดินตามแผนที่ท้ายฟ้องเนื้อที่ประมาณ 27 ไร่ ห้ามจำเลยทั้งห้าเกี่ยวข้องและเพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ 31737 ในส่วนที่ทับที่ดินโจทก์เนื้อที่ประมาณ 27 ไร่ กับให้จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ไปจดทะเบียนเพิกถอนโฉนดที่ดินดังกล่าวส่วนที่ทับที่ดินโจทก์ มิฉะนั้น ให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ให้จำเลยทั้งห้าไปยกเลิกสัญญาซื้อขายที่ดินโฉนดที่ดินดังกล่าวฉบับลงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2549 หากเพิกเฉยให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลยทั้งห้า

จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ให้การและแก้ไขคำให้การว่าเดิมนายเจริญ เจริญโชติ บิดาจำเลยที่ 4 กับ

นางเพียร โกษยพงศ์ ภรรยาโจทก์ เป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินมือเปล่าซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลลี้้งงาม อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื้อที่ประมาณ 50 ไร่ ต่อมานายเหริญา ยกที่ดินดังกล่าวให้แก่นางเพียรฯ เมื่อปี 2498 โจทก์ไปแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าเป็นผู้ครอบครองที่ดินดังกล่าวเนื้อที่ 35 ไร่ ตามแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.1) เลขที่ 94 ต่อมาประมาณเดือนกันยายน 2509 โจทก์และนางเพียรขายที่ดินตามแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.1) เลขที่ 94 บางส่วนและที่ดินที่ไม่แจ้งการครอบครองบางส่วนเนื้อที่ ประมาณ 35 ไร่ ให้แก่นายชมและจำเลยที่ 4 ในราคา 13,000 บาท ที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินพิพาทเนื้อที่ประมาณ 27 ไร่ และที่ดินด้านทิศตะวันตกของที่ดินพิพาทเนื้อที่ประมาณ 7 ไร่ โดยโจทก์และนางเพียรตกลงจะไปออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์และจดทะเบียนโอนให้แก่นายชม และจำเลยที่ 4 ภายในเดือนธันวาคม 2509 ต่อมาประมาณกลางเดือนกันยายน 2509 นายชมและจำเลยที่ 4 ชำระราคาที่ดินบางส่วน 7,000 บาท ให้แก่โจทก์และนางเพียร โดยโจทก์ทำสัญญากู้เงิน 7,000 บาท และมอบแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.1) เลขที่ 94 ให้แก่นายชม และจำเลยที่ 4 ไว้เป็นหลักประกันการขายที่ดิน เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2509 โจทก์และนางเพียรยื่นขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) ในที่ดินทั้งหมดประมาณ 50 ไร่ แต่เจ้าพนักงานที่ดินออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) เลขที่ 94 ให้แก่โจทก์เนื้อที่ประมาณ 11 ไร่ ตามที่มีการครอบครองทำประโยชน์จริง ในวันเดียวกันโจทก์แบ่งแยกที่ดินดังกล่าวออกเป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) เลขที่ 397 เนื้อที่ประมาณ 7 ไร่ 4 ตารางวา ขายแก่นายชมและจำเลยที่ 4 ส่วนที่ดินพิพาทเนื้อที่ประมาณ 27 ไร่ ซึ่งโจทก์กับนางเพียรตกลงขายแต่ไม่สามารถออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์และจดทะเบียนโอนให้แก่นายชมและจำเลยที่ 4 ได้ โจทก์และนางเพียรตกลงให้นายชมและจำเลยที่ 4 เข้าครอบครองทำประโยชน์เพื่อจะได้ไปขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) ด้วยตนเอง นายชมและจำเลยที่ 4 จึงชำระราคาที่ดินส่วนที่เหลือ 6,000 บาท ให้แก่โจทก์และนางเพียร แล้วนายชมและจำเลยที่ 4 เข้าครอบครองและทำประโยชน์ปลูกมะพร้าว สะตอ มะม่วง และขนุนจนเต็มเนื้อที่ประมาณ 35 ไร่ โดยโจทก์ นางเพียร และบริวารมิได้เกี่ยวข้องกับที่ดินดังกล่าว ต่อมานายชมถึงแก่ความตาย จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 รัชมรดกที่ดินทั้ง 35 ไร่ แล้วครอบครองและทำประโยชน์ตลอดมา หลังจากนั้นจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 นำที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3) เลขที่ 397 กับที่ดินพิพาทไปออกโฉนดที่ดินเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ 31737 แล้วแบ่งแยกที่ดินดังกล่าวอีก 1 แปลง เป็นที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ 32468 จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินทั้งสองแปลง จึงมีสิทธิจดทะเบียนขายที่ดินดังกล่าวให้แก่จำเลยที่ 5 ได้ ขอให้ศาลยกฟ้อง

จำเลยที่ 5 ให้การว่าจำเลยที่ 5 ซื้อที่ดินมาโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน ในเวลาออกโฉนดที่ดินโจทก์ไม่ได้แย้งคัดค้าน จึงถือว่าโฉนดที่ดินดังกล่าวออกมาโดยชอบ โจทก์ไม่มีสิทธิขอให้เพิกถอนนิติกรรมซื้อขายที่ดินระหว่างจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 กับจำเลยที่ 5 ฟ้องโจทก์เคลือบคลุมและขาดอายุความ

ศาลชั้นต้นกำหนดประเด็นข้อพิพาท 5 ประเด็น คือ

1. ฟ้องโจทก์เคลือบคลุมหรือไม่
2. โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องเพราะเหตุจำเลยที่ 5 ซื้อที่ดินพิพาทมาโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนหรือไม่
3. โจทก์และนางเพียรขายที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ 397 เนื้อที่ 7 ไร่ 4 ตารางวา และที่ดินพิพาททางทิศตะวันออกของที่ดินดังกล่าวเนื้อที่ 27 ไร่เศษ รวมเนื้อทั้งสิ้น 35 ไร่ ให้แก่จำเลยที่ 4 และนายชมหรือไม่
4. จำเลยที่ 5 ไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินโฉนดเลขที่ 31737 ส่วนที่ออกโฉนดทับที่ดินพิพาทเพราะผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอนหรือไม่

5.คดีโจทก์ขาดอายุความหรือไม่

ข้อพิจารณาของศาล

ศาลชั้นต้นพิเคราะห์แล้ว

ประเด็นที่ 1 ฟ้องโจทก์ไม่เคลือบคลุม ศาลเห็นว่า หนังสือสำคัญแสดงสิทธิการครอบครองที่ดินของโจทก์สามารถนำสืบในชั้นพิจารณาได้ เพราะตำแหน่งที่ตั้งของที่ดินและเนื้อที่ดินมีเพียงใดโจทก์บรรยายมาในคำฟ้องแล้ว และจำเลยที่ 5 ยังให้การถึงเนื้อที่ที่ดินดังกล่าวด้วย ส่วนความเกี่ยวข้องของโฉนดที่จำเลยที่ 5 ซ้อมาก็อยู่ในสภาพแห่งข้อหาตามฟ้องของโจทก์แล้วเช่นกัน ซึ่งที่ดินดังกล่าวจะมีอยู่จริงหรือไม่เป็นเรื่องที่จำเลยที่ 5 ต้องต่อสู้ยืนยันไปสู่การวินิจฉัยของศาลในคำพิพากษา ดังนั้น คำฟ้องของโจทก์จึงแสดงโดยแจ้งชัดซึ่งภาพแห่งข้อหาและข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาแล้วตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 172 วรรคสอง ฟ้องโจทก์จึงไม่เคลือบคลุม

ประเด็นที่ 2 เห็นว่าโจทก์กล่าวอ้างมาในคำฟ้องว่าจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 เอาที่พิพาทซึ่งโจทก์มีสิทธิครอบครองไปออกโฉนดโดยไม่ชอบ ข้อกล่าวอ้างของโจทก์ดังกล่าวถือว่าจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ได้แย้งสิทธิของโจทก์ในการเอาที่ดินซึ่งโจทก์มีสิทธิครอบครองไปออกหนังสือสำคัญแสดงสิทธิโดยมิชอบ อันทำให้โจทก์มีอำนาจฟ้อง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 55 ส่วนการที่จำเลยที่ 5 จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเพราะเหตุซื้อที่พิพาทมาโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนเพียงใดนั้น หากปล้ำอำนาจฟ้องของโจทก์ดังกล่าวไม่สำหรับที่โจทก์ไม่คัดค้านเวลาออกโฉนดจะถือว่าโฉนดออกโดยชอบจนโจทก์ไม่มีสิทธิขอให้เพิกถอนนิติกรรมซื้อขายหรือไม่นั้น เป็นเรื่องที่ต้องวินิจฉัยในชั้นพิพากษาว่าข้อเท็จจริงยุติดังที่จำเลยที่ 5 ให้การ และมีข้อกฎหมายรองรับสิทธิของจำเลยที่ 5 ไว้เช่นนั้นหรือไม่ ข้อต่อสู้ดังกล่าวจึงไม่ปล้ำอำนาจฟ้องของโจทก์ ดังนั้น โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

ประเด็นที่ 3 ศาลเห็นว่า จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 มีนายสมยศ เรืองพรหม จำเลยที่ 2 เบิกความว่า เมื่อปี 2509 นายชม เรืองพรหม และจำเลยที่ 4 ซื้อที่ดินของโจทก์ซึ่งมีหนังสือสำคัญแสดงสิทธิเป็น ส.ค.1 บางส่วนและไม่มีหนังสือสำคัญแสดงสิทธิอีกบางส่วน แต่ไม่อาจคำนวณเนื้อที่แยกกันได้ เมื่อรวมที่ดินทั้ง 2 ส่วนแล้วจะได้เนื้อที่ 35 ไร่ ในราคา 13,000 บาท ขณะซื้อที่ดินได้ไปชี้แนวเขตกัน ณ ที่ดิน ที่ดินซึ่งซื้ออยู่ทางด้านทิศเหนือส่วนที่ดินคงเหลือของโจทก์อยู่ทางด้านทิศใต้ หลังจากชี้แนวเขตในวันที่ 16 กันยายน 2509 โจทก์กับบิดาพยานและจำเลยที่ 4 ตกลงกันให้โจทก์นำที่ดินทั้ง 35 ไร่ไปออกหนังสือสำคัญแสดงสิทธิเป็น น.ส.3 ให้ โดยบิดาพยานและจำเลยที่ 4 ชำระค่าที่ดินบางส่วนแก่โจทก์จำนวน 7,000 บาท และโจทก์ทำสัญญากู้เงินกับมอต้นฉบับ ส.ค.1 เลขที่ 94 ให้ยึดถือไว้เป็นประกัน ทั้งนี้ตกลงโอนสิทธิครอบครองและชำระราคาส่วนที่เหลือภายในปี 2509 ต่อมาโจทก์นำที่ดินทั้ง 60 ไร่ ไปออกหนังสือสำคัญแสดงสิทธิเป็น น.ส.3 แต่เจ้าพนักงานที่ดินออกให้บางส่วนเฉพาะที่ดินที่ทำประโยชน์ซึ่งจดทะเบียนเนื้อที่เพียง 11 ไร่ 3 งาน 24 ตารางวา ตาม น.ส.3 เลขที่ 94 เอกสารรูปแบบที่ใน น.ส.3 ทิศตะวันออกตรงด้านทิศเหนือระบุว่า “จดสวนนายชม” ที่ดินซึ่งระบุว่าจดสวนนายชมนั้นเป็นที่พิพาทที่โจทก์ขายให้แก่บิดาพยานกับจำเลยที่ 4 ด้วย แต่เนื่องจากไม่สามารถออกหนังสือสำคัญแสดงสิทธิได้ โจทก์จึงแจ้งให้เจ้าพนักงานที่ดินจดข้อความในที่พิพาทว่าจดสวนนายชมแทน น.ส.3 เลขที่ 94 เนื้อที่ 11 ไร่เศษ ดังกล่าวส่วนหนึ่งเป็นที่ดินที่โจทก์ขายให้แก่บิดาพยานและจำเลยที่ 4 เนื้อที่ 7 ไร่ 4 ตารางวา ต่อมาโจทก์

นำ น.ส.3 เลขที่ 94 ไปแบ่งแยกได้เนื้อที่ดังกล่าวและจดทะเบียนโอนแก่บิดาพยานและจำเลยที่ 4 เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2509 ตาม น.ส.3 เลขที่ 397 ส่วนที่เหลือจากการออก น.ส.3 ดังกล่าวโจทก์ส่งมอบแก่บิดาพยานและจำเลยที่ 4 เบิกความว่า เมื่อประมาณ 30 ถึง 40 ปีที่แล้ว นางเพียรชายที่ดินบริเวณแหลมเทียน ตำบลลี้้งงาม บางส่วนทางทิศเหนือ เนื้อที่ประมาณ 35 ไร่ ให้แก่พยานและนายชม สามี ในวันแบ่งที่ดินมีพยาน นายชม จำเลยที่ 2 และโจทก์กับนางเพียรเป็นคนไปชี้ตำแหน่งที่ดินและแนวเขต ขายเหมาในราคา 13,000 บาท โจทก์ และนางเพียรตกลงแบ่งที่ดินให้แล้วเสร็จและเอาที่ดินไปออกหนังสือสำคัญแสดงสิทธิเป็น น.ส.3 และจะโอน สิทธิครอบครองให้แก่พยานกับนายชมภายใน 3 ถึง 4 เดือน ก่อนเอาที่ดินไปออกหนังสือสำคัญแสดงสิทธิ ดังกล่าวพยานชำระค่าที่ดินบางส่วนแก่โจทก์และนางเพียรจำนวน 7,000 บาท โดยโจทก์ทำสัญญากู้เงินและมอบ ส.ค.1 แก่พยานไว้โดยไม่ได้มีการกู้กันจริง ต่อมาโจทก์และนางเพียรเอาที่ดินไปออก น.ส.3 แต่เจ้าพนักงาน ที่ดินออก น.ส.3 ให้เพียง 11 ไร่ โดยแจ้งว่าส่วนที่เหลือยังไม่ได้ทำประโยชน์ไม่สามารถออกหนังสือสำคัญแสดง สิทธิให้ได้ ที่ดินทั้ง 11 ไร่ดังกล่าวเป็นเนื้อที่ที่ดินที่โจทก์และนางเพียรชายให้แก่พยานบางส่วนเนื้อที่ 7 ไร่เศษ ต่อมาโจทก์และนางเพียรนำที่ดิน น.ส.3 ไปแบ่งแยกให้พยาน 7 ไร่เศษ พยานจึงชำระค่าซื้อที่ดินส่วนที่คงค้าง จำนวน 6,000 บาท ให้ ที่ดินคงเหลือซึ่งยังไม่ออกหนังสือสำคัญแสดงสิทธิเนื้อที่ประมาณ 27 ไร่ อยู่ทางทิศ ตะวันออกของที่ดินดังกล่าว โจทก์และนางเพียรส่งมอบการครอบครองให้พยานกับนายชมทำกิน ส่วนโจทก์มี นายสมใจ โกษยพงศ์ โจทก์ เบิกความว่า ปี 2509 พยานกู้เงินนายชม เรื่องพรหม สามีจำเลยที่ 4 จำนวน 7,000 บาท เพื่อนำเงินไปซื้อสวนยางพาราที่อำเภอชนอม โดยมอบต้นฉบับ ส.ค. 1 เลขที่ 94 ไว้เป็นประกัน ตามสัญญากู้เงิน แต่เงินจำนวนดังกล่าวไม่พอซื้อสวนยางพารา พยานจึงขอกู้เงินเพิ่มอีกจำนวน 6,000 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 13,000 บาท โดยพยานตกลงยกที่ดินเนื้อที่ประมาณ 7 ไร่ ตีใช้หนี้เงินกู้ และเอาที่ดิน ส.ค. 1 เลขที่ 94 ไปออก น.ส.3 แบ่งแยกให้ได้เนื้อที่ดังกล่าว หลังจากนั้นพยานเอา ส.ค.1 เลขที่ 94 ทั้งแปลงไปออก น.ส.3 แต่นายอำเภอออกเป็น น.ส.3 เลขที่ 94 ให้เนื้อที่ 11 ไร่ 3 งาน 24 วา พยานยกที่ดินดังกล่าวเนื้อที่ ประมาณ 7 ไร่ ตีใช้หนี้เงินกู้แก่นายชม โดยทำเป็นสัญญาแบ่งขายระหว่างพยานกับนายชมและจำเลยที่ 4 เท่า จำนวนเงิน 13,000 บาท ตามเอกสารหมาย จ.4 ในวันเดียวกันนั้น ได้แบ่งแยก น.ส.3 เลขที่ 94 ออกเป็น น.ส.3 เลขที่ 397 ให้แก่นายชมและจำเลยที่ 4 เจ้าหน้าที่ของอำเภอเกาะสมุยได้บันทึกการชำระเงินจำนวน 6,000 บาท และ 7,000 บาท เป็นค่าแบ่งขายที่ดินข้างต้นไว้หลังสัญญากู้เงิน ใน น.ส.3 เลขที่ 94 ทางด้านทิศ ตะวันออกที่ระบุไว้ว่า “สวนนายชม” เขียนผิด พยานไม่ทราบว่าใครเป็นคนเขียน ทั้งการออก น.ส.3 เลขที่ 397 นายชมไม่เคยเข้ามาระวางชี้แนวเขตตามที่ระบุไว้ในทิศตะวันออกกว่าจดสวนนายชมแต่อย่างใด เมื่อประมาณปี 2533 ถึงปี 2534 พยานเอาที่พิพาทไปออกหนังสือสำคัญแสดงสิทธิเป็นโฉนด แต่เจ้าพนักงานที่ดินไม่ออกให้ โดยอ้างว่าไม่มีระวางแผนที่ นายประชุม ทองโชติ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ในขณะนั้นให้ถ้อยคำต่อนายอำเภอว่าเห็น ควรพิจารณาออก น.ส.3 ก. ให้ ตามบันทึกถ้อยคำเอกสารหมาย จ.13 เห็นว่า แม้โจทก์จะเบิกความสอดคล้อง กับข้อความในสัญญากู้เงินและสัญญาแบ่งขายกับบันทึกหลังสัญญากู้เงิน อีกทั้งสัญญากู้เงินดังกล่าวจะไม่เป็น หลักฐานของการจะซื้อจะขายที่ดินของโจทก์กับจำเลยที่ 4 และนายชมก็ตาม แต่ในวันที่ 16 กันยายน 2509 ซึ่งโจทก์ทำสัญญากู้เงินนั้น เป็นวันเดียวกันกับวันที่โจทก์ไปยื่นคำขอรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินตามแบบ แจ้งการครอบครองที่ดิน เลขที่ 94 ในรูปที่ดินโดยประมาณท้ายคำขอคำรับรองการทำประโยชน์ดังกล่าว แผนที่ 4ระบุที่ดินที่แบ่งขายและที่ดินที่คงเหลือตรงกับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ 94 และ 397 ซึ่งรูปที่ดิน โดยประมาณตามคำขอคำรับรองการทำประโยชน์ทางทิศตะวันออกระบุไว้ว่า “สวนนายชม” และมีลายมือชื่อ โจทก์กับนายชมลงรับรองไว้ในฐานะผู้ขอและเจ้าของที่ดินข้างเคียงด้วย โดยลงลายมือชื่อรับรองไว้ในวันที่ 18 กันยายน 2509 ซึ่งเป็นวันภายหลังจากวันทำสัญญากู้เงินเพียง 2 วัน ส่วนที่โจทก์ตอบนายจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ถามค้านหลังจากครูบ่ที่ดินโดยประมาณแล้วว่าไม่ใช่ลายมือชื่อโจทก์นั้น ก่อนหน้าที่โจทก์ก็ตอบว่า ใช่ และเมื่อ

พิจารณาลายมือชื่อโจทก์ซึ่งลงไว้อ่านว่า เปียด แซ่ด่าน เปรียบเทียบกับลายมือชื่อในช่องผู้กู้ตามสัญญากู้เงิน แล้วก็ยังเป็นลักษณะเดียวกัน วันที่ 28 ตุลาคม 2509 ซึ่งเจ้าพนักงานผู้ทำการพิสูจน์และผู้แจกลงไว้ในคำขอคำรับรองการทำประโยชน์ดังกล่าวแผ่นที่ 3 ก็เป็นวันเดียวกับวันที่ทำสัญญาแบ่งขาย ในสัญญาดังกล่าวระบุว่า “ออก ยาว 70 วา-ศอก จดที่สวนนายชม” ซึ่งหมายถึงทิศตะวันออกจดสวนนายชม อันสอดคล้องกับข้อความ “สวนนายชม” ทางทิศตะวันออกของรูปที่ดินโดยประมาณในหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ 94 และ 397 ข้างต้น และยังสอดคล้องกับประกาศที่ว่าการอำเภอกะสมุยฉบับลงวันที่ 22 กันยายน 2509 อีกด้วย ต่อมาปี 2533 ซึ่งล่วงเลยปีดังกล่าวมา 22 ปีเศษ ประกาศของอำเภอกะสมุยที่ระบุว่าโจทก์ขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน เลขที่ 94 ก็ยังระบุว่าทิศเหนือจดที่จำเลยที่ 4 เหตุที่ระบุดังกล่าวเพราะรูปที่ดินโดยประมาณอยู่ทางทิศใต้ สวนนายชมเดิมจึงต้องอยู่ทางทิศเหนือ นายชมถึงแก่ความตายในปี 2530 ปี 2533 จึงระบุว่าจดจำเลยที่ 4 ซึ่งเป็นภริยาผู้รับมรดกนายชมแทนจดสวนนายชม ตามรูปที่ดินโดยประมาณ ดังนี้ จึงน่าจะเชื่อว่าโจทก์เป็นผู้ยื่นคำขอคำรับรองการทำประโยชน์และเป็นผู้ลงชื่อในคำขอทำรูปที่ดินโดยประมาณซึ่งมีข้อความว่าสวนนายชมข้างต้นจริง ส่วนในใบไต่สวนที่จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ขอออกโฉนดตรงหัวข้อหลักฐานสำหรับที่ดิน (3) ซึ่งระบุว่า จำเลยที่ 4 รับให้มาจากนายเหรียญและนางพันเมื่อปี 2509 นั้น น่าจะเป็นการให้การเพื่อที่จะเอาที่พิพาทไปออกโฉนดให้ได้เท่านั้น จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 จึงให้การว่าจำเลยที่ 4 รับให้มาจากนายเหรียญและนางพันเมื่อปี 2509 ทั้งนี้เพื่อให้เห็นว่าจำเลยที่ 4 และนายชมครอบครองต่อเนื่องมาจากบุคคลดังกล่าวอันทำให้สามารถเอาที่พิพาทไปออกโฉนดได้ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 59 ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง เพราะในบันทึกถ้อยคำแผ่นที่ 3 จำเลยที่ 4 ยังเคยให้การว่านายชมเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่พิพาทมาก่อนปี 2497 โดยจำเลยที่ 4 ไม่ได้ให้การต่อเจ้าพนักงานตามความเป็นจริงว่าซื้อที่พิพาทมาจากโจทก์ เนื่องจากในหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ 94 มิได้แก้ไขทางทะเบียนให้มีชื่อจำเลยที่ 4 และนายชมเป็นผู้มีสิทธิครอบครอง จำเลยที่ 4 จึงจำต้องให้การดังกล่าวเพื่อให้เจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดในที่พิพาทให้แก่จำเลยที่ 4 ได้ สำหรับที่โจทก์นำสืบว่าปี 2533 ถึงปี 2534 โจทก์เอาที่พิพาทไปออกโฉนดแต่เจ้าพนักงานที่ดินไม่ออกโฉนดให้โดยอ้างว่าไม่มีระวางแผ่นที่ นายประทุมผู้ใหญ่บ้านในขณะนั้นให้ถ้อยคำว่าเห็นควรพิจารณาออก น.ส.3 ก. ให้ตามบันทึกถ้อยคำเอกสารหมาย จ.13 นั้น ในบันทึกถ้อยคำดังกล่าวมิได้ระบุตำแหน่งที่ดินว่ามีตำแหน่งเดียวกันกับที่พิพาท แต่เมื่อพิจารณาวันที่และ พ.ศ. ซึ่งลงด้วยลายมือกับแบบพิมพ์ของบันทึกถ้อยคำดังกล่าวด้านท้ายซึ่งระบุว่าพิมพ์ พ.ศ. 2532 เปรียบเทียบกับบันทึกข้อความของช่างรังวัดและประกาศอำเภอกะสมุยเรื่องมีผู้ขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์เรื่องมีผู้ขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ทั้งนี้เปรียบเทียบตรงวันที่และ พ.ศ. กับรูปที่ดินโดยประมาณท้ายประกาศดังกล่าวและหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) เลขที่ 2053 แล้ว ที่ดินซึ่งโจทก์อ้างว่าโจทก์ไปขอออกโฉนดดังกล่าวน่าจะเป็นที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ข้างต้น ซึ่งอยู่ตรงตำแหน่งทางทิศตะวันออกและทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ 94 แปลงที่คงเหลือหลังจากแบ่งแยกไปเป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ 397 แล้ว ตำแหน่งที่ดินที่โจทก์กล่าวอ้างข้างต้นจึงอยู่คนละตำแหน่งกับที่พิพาท ดังนั้น การที่โจทก์ยื่นคำขอรับรองการทำประโยชน์ในวันเดียวกันกับวันที่ทำสัญญากู้เงินโดยแจ้งให้เจ้าพนักงานเขียนรูปที่ดินโดยประมาณ และจดแจ้งคำว่า “สวนนายชม” ตรงตำแหน่งที่พิพาท โดยโจทก์ลงลายมือชื่อในช่องผู้ขอและนายชมลงลายมือชื่อในช่องเจ้าของที่ดินข้างเคียง ทั้งต่อมาในเอกสารที่เกี่ยวข้องทุกฉบับได้จดแจ้งคำว่าสวนนายชมตรงตำแหน่งที่พิพาทนั้น จึงน่าจะเชื่อว่าโจทก์และนางเพียรชายที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ 397 และที่พิพาทให้แก่จำเลยที่ 4 และนายชมจริง

ประเด็นที่ 4 จำเลยที่ 5 ไม่ได้กรรมสิทธิ์ออกหนังสือในที่ดินโฉนดเลขที่ 31737 ส่วนที่ออกโฉนดทับที่พิพาท เพราะผู้โอนไม่มีสิทธิดีกว่าดีกว่าผู้รับโอนหรือไม่ เห็นว่า แม้จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ผู้ขายหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ 397 และที่พิพาทซึ่งเอาไปออกหนังสือสำคัญแสดงสิทธิเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ 31737 จะมีสิทธิดีกว่าโจทก์ดังที่วินิจฉัยในประเด็นที่ 3 ก็ตาม แต่จำเลยที่ 5 จะได้กรรมสิทธิ์ในโฉนดดังกล่าวได้โฉนดที่ดินเลขที่ 31737 ต้องออกโดยชอบต่อกฎหมายด้วย ผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินที่จะขออกโฉนดเป็นการเฉพาะรายได้ ต้องเป็นที่ดินที่มีหลักฐานแจ้งการครอบครองที่ดินที่จะขออกโฉนดเป็นการเฉพาะรายได้ ต้องเป็นที่ดินที่มีหลักฐานแจ้งการครอบครองที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 59 และกฎกระทรวงฉบับที่ 43 (พ.ศ. 2537) ข้อ 14 (3) เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2546 จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ยื่นคำขออกโฉนดโดยใช้หนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ 397 เป็นหลักฐาน จำเลยที่ 1 เบิกความตอบทนายจำเลยที่ 5 ถามติงว่าพยานต้องอ้างต่อเจ้าพนักงานที่ดินว่าเป็นผู้มีสิทธิครอบครอง ส.ค.1 เลขที่ 94 เจ้าพนักงานที่ดินจึงออกโฉนดให้แก่พยานได้ ในบันทึกคำชี้แจงเรื่องตรวจและชี้แผนที่ระวางจึงระบุแผนที่ของแบบแจ้งการครอบครองที่ดินเลขที่ 94 ลงไปด้วย ตามเอกสารดังกล่าวแผนที่ 2 และที่ 3 โฉนดที่ดินเลขที่ 31737 จึงออกโดยอาศัยหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ 397 และแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน เลขที่ 94 เป็นหลักฐาน แต่นายเจริญ จันทร์ปาน เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขาเกาะสมุย เบิกความตอบทนายจำเลยที่ 5 ว่า ส.ค.1 เลขที่ 94 ออกเอกสารสิทธิ 2 ครั้ง ครั้งแรกเป็น น.ส.3 เลขที่ 94 เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2509 ครั้งที่ 2 ออกเป็น น.ส.3 ก. เลขที่ 2053 เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2533 ก่อนแบ่งแยกออกเป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์เลขที่ 397 หนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ 94 มีเนื้อประมาณ 11 ไร่ 3 งาน 24 วา ส่วนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) เลขที่ 2053 มีเนื้อที่ 17 ไร่ 1 งาน รวมเนื้อที่ตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ 2053 ทั้งสิ้น 29 ไร่ 24 วา (11 ไร่ 3 งาน 24 วา + 17 ไร่ 1 งาน) ได้ความจากบันทึกข้อความของนายเจริญว่าแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน เลขที่ 94 แจ้งเนื้อที่ไว้ประมาณ 30 ไร่ 3 งาน 75 วา แต่ทำการรังวัดใหม่ในปี 2549 ได้เนื้อที่ 34 ไร่ 2 งาน 36.5 วา เมื่อนำเนื้อที่ตามแบบแจ้งการครอบครองที่ดินเลขที่ 94 ซึ่งรังวัดใหม่ดังกล่าวไปหักออกจากเนื้อที่ที่ออกเป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ 94 และ 2053 ที่ใช้แบบแจ้งการครอบครองที่ดินดังกล่าวเป็นหลักฐานแล้ว ได้เนื้อที่คงเหลือตามแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน เลขที่ 94 ทั้งสิ้น 5 ไร่ 2 งาน 12.4 วา (34 ไร่ 2 งาน 36.5 วา - 29 ไร่ 24 วา) เช่นนี้ ที่พิพาทจึงมีหลักฐานแจ้งการครอบครองที่ดินตามแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน เลขที่ 94 เนื้อที่คงเหลือ 5 ไร่ 2 งาน 12.5 ตารางวาเท่านั้น จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 เอาที่พิพาทซึ่งมีเนื้อที่คงเหลือดังกล่าวกับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ 397 เนื้อที่ 7 ไร่ 4 วา รวมเนื้อที่ทั้งสิ้น 12 ไร่ 2 งาน 16.5 วา (5 ไร่ 2 งาน 12.5 วา + 7 ไร่ 4 วา) ไปขออกโฉนดและเจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดที่ดินเลขที่ 31737 ให้คิดเป็นเนื้อที่ทั้งสิ้น 34 ไร่ 2 งาน 36.5 วา โฉนดดังกล่าวจึงออกโดยไม่มีแบบแจ้งการครอบครองที่ดินและหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นหลักฐานคิดเป็นเนื้อที่ทั้งสิ้น 22 ไร่ 20 วา (34 ไร่ 2 งาน 36.5 วา - 12 ไร่ 2 งาน 16.5 วา) การออกโฉนดดังกล่าวขัดต่อบัญญัติและกฎกระทรวงข้างต้น ดังนี้ โฉนดที่ดินเลขที่ 31737จึงออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นผลให้โฉนดที่ดินเลขที่ 32468 ที่แบ่งแยกออกมาจากโฉนดดังกล่าวออกโดยไม่ชอบต่อกฎหมายไปด้วย ทำให้จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ไม่มีกรรมสิทธิ์ในโฉนดทั้งสองและไม่มีสิทธินำไปขายแก่จำเลยที่ 5 เมื่อจำเลยที่ 5 ซื้อที่ดินทั้งโฉนดทั้งสองดังกล่าวไว้ จำเลยที่ 5 ย่อมไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินทั้งโฉนดทั้งสองด้วยเพราะผู้ซื้อไปเพียงสิทธิเท่าที่มีอยู่ของผู้ขายเท่านั้น ตามหลักผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน แม้ข้ออ้างซึ่งเป็นหลักแห่งข้อหาดังที่ศาลวินิจฉัยข้างต้นจะเป็นข้ออ้างคนละข้อกับที่โจทก์กล่าวอ้างมาในคำฟ้อง ศาลก็มีอำนาจวินิจฉัยได้ เพราะเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนและเป็นปัญหาของช่องทางให้เจ้าหน้าที่รัฐกระทำการทุจริตได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142 (5) ส่วนการที่จำเลยที่ 5 ซื้อที่ดิน

ตามโฉนดทั้งสองเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2549 ในราคาสูงถึง 242,138,750 บาท ตามสัญญาขายที่ดินรวม 2 โฉนด แล้วจำเลยที่ 5 ได้รับความเสียหายเพียงใด จำเลยที่ 5 ก็ต้องไปว่ากล่าวเอากับจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 เจ้าพนักงานที่ดินผู้ออกโฉนดทั้งสองโดยไม่ชอบ และกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย เป็นอีกเรื่องหนึ่ง

ประเด็นข้อ 5 คดีโจทก์อายุความหรือไม่ ที่จำเลยที่ 5 ต่อสู้ว่า โจทก์ฟ้องคดีเกิน 1 ปี นับแต่วันรู้เหตุขอเพิกถอน และยังฟ้องเกิน 10 ปี นับแต่วันออกโฉนด คดีโจทก์จึงขาดอายุความนั้น เห็นว่า การที่โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนโฉนดซึ่งออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น นอกจากโจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนโฉนดในมูลเหตุละเมิดแล้ว ยังถือว่า โจทก์ฟ้องโดยใช้สิทธิขัดขวางมิให้จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 สอดเข้าเกี่ยวข้องกับพิพาทไปออกโฉนดโดยมิชอบต่อกฎหมายด้วย ซึ่งกรณีดังกล่าวไม่มีอายุความบัญญัติไว้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 คดีโจทก์จึงไม่ขาดอายุความ

พิพากษาให้จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ไปจดทะเบียนเพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ 31737 และ 32468 ตำบลลี้งาม อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี และให้จำเลยทั้งห้าไปจดทะเบียนยกเลิกสัญญาซื้อขายที่ดินทั้งโฉนดทั้งสองดังกล่าว ฉบับลงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2549 หากจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 และจำเลยที่ 5 เพิกเฉยให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา ค่าฤชาธรรมเนียมระหว่างโจทก์กับจำเลยทั้งห้าให้ตกเป็นพับ ค่าขออื่นให้ยกเสีย

โจทก์และจำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิเคราะห์แล้ว เห็นฟ้องด้วยกับศาลชั้นต้นในประเด็นที่ว่าโจทก์และนางเพียรชายที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ 4 และนายชมแล้ว โจทก์จึงไม่ใช่เจ้าของที่ดินพิพาท

สำหรับปัญหาตามอุทธรณ์ของจำเลยทั้งห้าว่า การออกโฉนดที่ดินเลขที่ 31737 สำหรับที่ดินพิพาทโดยไม่มีแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.1) และหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นั้น ศาลอุทธรณ์เห็นว่า โจทก์บรรยายฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท ซึ่งเป็นที่ดินตามแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.1) เลขที่ 94 ที่เหลือจากการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) เลขที่ 94 กับที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ รวมเนื้อที่ประมาณ 27 ไร่ จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ร่วมกันไปยื่นขอออกโฉนดที่ดินเลขที่ 31737 แล้ว แบ่งแยกเป็นที่ดินโฉนดเลขที่ 32468 โฉนดที่ดินดังกล่าวออกทับที่ดินพิพาทของโจทก์ โจทก์จึงขอให้เพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ 31737 ในส่วนที่ออกทับที่ดินพิพาทของโจทก์ และให้จำเลยทั้งห้ายกเลิกสัญญาซื้อขายที่ดินโฉนดดังกล่าว จำเลยทั้งห้าให้การว่าที่ดินพิพาทเป็นของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 โดยโจทก์ขายให้แก่จำเลยที่ 4 และนายชมบิดา จำเลยที่ 4 และนายชม เข้าครอบครองทำประโยชน์มาตั้งแต่ปี 2509 หลังจากนายชมถึงแก่ความตาย จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 รับมรดกที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) เลขที่ 397 กับที่ดินพิพาทของนายชม หลังจากนั้นนำที่ดินดังกล่าวออกโฉนดที่ดินเป็นโฉนดเลขที่ 31737 แล้วแบ่งแยกเป็นที่ดินดังกล่าวอีก 1 แปลง เป็นที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ 32468 จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ 31737 และ 32468 จึงมีสิทธิจดทะเบียนขายที่ดินทั้ง 2 แปลงดังกล่าวให้แก่จำเลยที่ 5 ได้ ดังนี้ คดีจึงไม่มีประเด็นการออกโฉนดที่ดินเลขที่ 31737 สำหรับที่ดินพิพาทโดยไม่มีแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.1) และหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ การที่ศาลชั้นต้นนำข้อเท็จจริงนอกประเด็นมาวินิจฉัยว่าเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนเป็นการไม่ชอบ เพราะการที่จะหยิบยกปัญหาเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนขึ้นวินิจฉัย

ปัญหาดังกล่าวต้องเกิดจากข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยชอบ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษา ให้จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ไปจดทะเบียนเพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ 31737 และ 32468 ตำบลลี้ดงาม อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี และให้จำเลยทั้งห้าไปจดทะเบียนยกเลิกสัญญาซื้อขายที่ดินทั้งสองโฉนดดังกล่าว ฉบับลงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2549 นั้น ศาลอุทธรณ์ไม่เห็นพ้องด้วยเพราะเป็นการวินิจฉัยนอกประเด็นพิพากษากลับให้ยกฟ้องโจทก์

จะเห็นว่าโจทก์และจำเลยทั้ง 5 มาศาลในกรณีนี้เพราะแค่พิพาทกันว่าใครมีสิทธิในที่ดินพิพาทกันแน่ แต่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้โฉนดที่พิพาทเป็นโมฆะต้องยกเลิกเพิกถอนเสียโดยอ้างความสงบเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งนอกจากไม่เป็นประเด็นในคดีแล้ว ยังเป็นเรื่องทางเทคนิคเกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดินอีกด้วย ซึ่งมีได้อยู่ในความรู้ความชำนาญของศาลเลย ยิ่งดีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับเพราะเป็นการวินิจฉัยนอกประเด็น นี่เป็นอุทธรณ์ว่าถ้าจะให้ใครมีหัวโขนเป็นอะไรหรือใช้อำนาจรัฐอยู่ในส่วนไหนมาอ้างใช้หลักนิติธรรม (หรือในที่นี้เรียกว่า ความสงบเรียบร้อยของประชาชน) กันง่ายๆ ก็จะทำให้เกิดความเสียหายต่อสังคมและประชาชนได้มาก จำเลยทั้ง 5 ในคดีนี้แม้จะชนะคดีในที่สุด แต่ที่ดินของตนก็ต้องถูกล็อกไว้โดยคดีความ ไม่สามารถพัฒนาหรือก่อให้เกิดรายได้เป็นเวลาร่วม 10 ปี และขาดโอกาสในการทำธุรกิจ แม้ชนะคดีก็ต้องถึงกับสิ้นเนื้อประดาตัวไปกว่าหนึ่งพันล้านบาท แล้วใครจะรับผิดชอบ?

4.3 คดีศาลจังหวัดภูเก็ต หมายเลขแดงที่ 5221/2559

คดีระหว่างพนักงานอัยการจังหวัดภูเก็ต (โจทก์) กับนายนคร วงษ์สีทอง (จำเลย)

ข้อเท็จจริงในคดี

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2529 ถึงวันที่ 13 กรกฎาคม 2557 เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองทำประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่น ก่อสร้าง แผ้วถาง ตัดต้นไม้ กระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการทำลายป่าในบริเวณป่าสงวนแห่งชาติเขารวก-เขาเมือง หมู่ที่ 2 ตำบลสาคร อำเภอดงหลวง จังหวัดภูเก็ต ซึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติสิรินาถ ด้วยการบุกรุกเข้าไปยึดถือ ครอบครองป่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น แผ้วถางป่า ทำประโยชน์ด้วยการปลูกต้นยางพารา อันเป็นการทำลายป่าและทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมเสียแก่สภาพดิน หิน กรวด ทราย เข้าไปดำเนินการด้วยประการใดๆ เพื่อหาประโยชน์ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ หรือกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐ หรือสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน เนื้อที่ 80.68 ไร่ คิดค่าเสียหายของรัฐเป็นเงิน 9,873,726 บาท โดยไม่ได้รับอนุญาตและมีใช้กรรมที่ได้รับการยกเว้นตามกฎหมาย เหตุเกิดที่ ตำบลสาคร อำเภอดงหลวง จังหวัดภูเก็ต ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 16,24,25,27 พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.2484 มาตรา 4 ,54, 72 ตรี พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มาตรา 97 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 มาตรา 14 ให้จำเลย คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทนบริวารจำเลย ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติและให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายแก่รัฐ 9,873,726 บาท

จำเลยให้การปฏิเสธ

ข้อเท็จจริงตามทางนำสืบรับฟังได้ว่า นายเสวียง ตามชู ได้แจ้งการครอบครองและทำประโยชน์ที่ดินตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 ในท้องที่หมู่ที่ 2 ตำบลสาคร อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 1 แปลง โดยมีหลักฐานคือแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. 1) เลขที่ 32 หมู่ที่ 2 ตำบลสาคร อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี เนื้อที่ 83 ไร่ 2 งาน 70 ตารางวา ซึ่งปรากฏหลักฐานที่ทางราชการรับแจ้งการครอบครองไว้ โดยต้นข้าวที่เก็บรักษาไว้ยังสำนักงานที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี สาขาอู่ทองไม่ได้ขีดคร่อมว่าได้เปลี่ยนเป็นเอกสารสิทธิใดแล้วหรือยัง(ซึ่งตามปกติถ้ามีการเปลี่ยนเป็นเอกสารสิทธิแล้ว จะต้องมีการขีดคร่อมและจดแจ้งหมายเหตุไว้ในแบบแจ้งการครอบครองที่ดินที่เก็บรักษาไว้ ณ สำนักงานที่ดินพื้นที่) หลักฐานทะเบียนการครอบครองซึ่งเก็บรักษาไว้ที่กรมที่ดิน และเก็บรักษาไว้ที่สำนักงานที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรีถูกต้องตรงกันว่ามี ส.ค.1 เลขที่ 32 อยู่จริงโดยมีเนื้อที่ตามที่ระบุไว้จำนวน 83 ไร่ 2 งาน 70 ตารางวา โดยในขณะที่นายเสวียง ตามชู แจ้งการครอบครองไว้นั้น ยังไม่มีกฎกระทรวงให้ป่าเขารวก และป่าเขาเมืองในท้องที่ตำบลเทพกระษัตรี ตำบลสาคร และตำบลเชิงทะเล อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นป่าสงวนแต่อย่างใด

แต่ต่อมาทางราชการได้ออกพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ขึ้นใช้บังคับ โดยได้ยกเลิกพระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พ.ศ. 2481 และได้ออกกฎกระทรวง ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2507) ประกาศให้ป่าเขารวก เขาเมือง ที่ในท้องที่ตำบลเทพกระษัตรี ตำบลสาคร และตำบลเชิงทะเล อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นป่าสงวนแห่งชาติ เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2507 โดยพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 12 กำหนดให้ “บุคคลใดอ้างว่ามีสิทธิ หรือได้ทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติโดยอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงกำหนดป่าสงวนแห่งชาตินั้นใช้บังคับ ให้ยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ภายในกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงนั้นใช้บังคับ ถ้าไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดดังกล่าว ให้ถือว่าสละสิทธิหรือประโยชน์นั้น

คำร้องดังกล่าวในวาระหนึ่ง ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ส่งต่อไปยังคณะกรรมการสำหรับป่าสงวนแห่งชาตินั้นโดยไม่ชักช้า

ความในวาระหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่กรณีสิทธิที่ดินที่บุคคลมีอยู่ตามประมวลกฎหมายที่ดิน”

ต่อมาในวันที่ 4 มกราคม 2508 กำนันตำบลสาคร ได้ปิดสำเนากฎกระทรวง พร้อมด้วยแผนที่ป่าเขารวก และป่าเขาเมืองในท้องที่ตำบลสาคร ทางราชการได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสำหรับป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขารวก และป่าเขาเมืองขึ้นโดยมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 11 มาตรา 12 และมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 โดยในวันที่ 1 สิงหาคม 2510 จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แจ้งผลการพิจารณาคำร้องของผู้ที่อ้างสิทธิตามมาตรา 12 ซึ่งในเอกสารดังกล่าวไม่พบว่ามีชาวบ้านในท้องที่ตำบลสาคร รวมถึงนายเสวียง ตามชู มายื่นคำร้องอ้างสิทธิครอบครองที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติเพื่อขอรับเงินชดเชยแต่อย่างใด โดยจังหวัดสุพรรณบุรีได้รายงานกรมป่าไม้ให้ทราบถึงการจ่ายเงินค่าชดเชย (ซึ่งไม่ปรากฏว่ามีชาวบ้านในเขตตำบลสาครรายใดยินยอมรับค่าชดเชยแทนการต้องออกจากที่ดินของตน) และต่อมาในปี พ.ศ.2524 ทางราชการได้ออกพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ที่ดินป่าสนทะเล ป่าเขารวก ป่าเขาเมือง และบริเวณหาดในยางในท้องที่ตำบลไม้ขาว ตำบลสาคร และตำบลเชิงทะเล อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ

ต่อมาในวันที่ 25 มิถุนายน 2521 นายเสวียงฯ ชายที่ดินและมอบสิทธิครอบครองที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่ นายไพบูลย์ เอกไพบูลย์ ตามสำเนาแบบแจ้งการครอบครองที่ดินสำเนาสัญญาขายที่ดิน และมอบสิทธิครอบครอง

ในที่ดิน โดยการซื้อขายที่ดินได้ส่งมอบการครอบครองที่ดินและต้นฉบับหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน ส.ค. 1 เลขที่ 32 หมู่ที่ 2 ตำบลสาคร อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี ให้แก่กันสืบทอดกันมา หลังจากนั้นนายไพบูลย์ฯ ได้ขายที่ดินดังกล่าวให้แก่นางเมี้ยน วงษ์สีทอง ผู้เป็นย่าของจำเลย เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2526 และต่อมา จำเลยรับให้ที่ดินดังกล่าวมาจากนางเมี้ยนฯ ซึ่งได้มอบสิทธิครอบครองและผลประโยชน์ให้จำเลยเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2544 ตามคำขอออโฉนดที่ดิน และสำเนาสัญญาให้ที่ดินและมอบสิทธิครอบครองผลประโยชน์

ต่อมาในปี พ.ศ. 2551 ทางราชการได้ออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน ฉบับที่ 11 ขึ้นใช้บังคับ โดยมาตรา 8 ของพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติว่า “ให้ผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ โดยมีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน และยังมีคำขอออโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ นำหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดินนั้นมายื่นคำขอเพื่อออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อได้รับคำขอและหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดินตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเพื่อออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประมวลกฎหมายที่ดินต่อไป

เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง หากมีผู้นำหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดินมาขอออโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้ได้ต่อเมื่อศาลยุติธรรมได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดว่าผู้นั้นเป็นผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ.....

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ผู้ครอบครองที่ดินตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจากบุคคลดังกล่าวด้วย”

ต่อมาในวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2553 จำเลยได้นำ ส.ค.1 เลขที่ 32 หมู่ที่ 2 ไปยื่นขอรังวัดออกโฉนด ณ สำนักงานที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี สาขาอู่ทอง ซึ่งเป็นการดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 59 บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีสิทธิครอบครองที่ดินมาขอออโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นการเฉพาะรายไม่ว่าจะได้มีประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา 58 แล้ว หรือไม่ก็ตาม เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาเห็นสมควร ให้ดำเนินการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แล้วแต่กรณีได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประมวลกฎหมายนี้กำหนด” และมาตรา 59 วรรคสอง บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจากผู้ซึ่งมีหลักฐานการแจ้งการครอบครองด้วย” และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2551 มาตรา 8 ซึ่งเจ้าพนักงานได้ดำเนินการสอบสวนและไต่สวนคำขอ โดยเจ้าพนักงานที่ดินฝ่ายรังวัดได้นัดทำการรังวัดที่ดิน เจ้าของที่ดินข้างเคียง ผู้ปกครองท้องที่ เจ้าพนักงานที่มีอำนาจดูแลที่ดินสาธารณะประโยชน์มาร่วมระวางแนวเขตที่ดิน โดยในวันรังวัด ไม่มีผู้ใดคัดค้านแนวเขตว่าไม่ถูกต้อง เจ้าพนักงานที่ดินจึงออกไปไต่สวน และได้ขึ้นรูปแผนที่ที่ดินที่เกิดเหตุไว้ ซึ่งต่อมาเจ้าหน้าที่รังวัดได้ตรวจสอบจากระวางภาพถ่ายทางอากาศ และระวางแผนที่ขีดเขตป่าไม้ และแผนที่ภูมิประเทศแล้วพบว่าที่ดินแปลงที่ขอออโฉนดอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาหลวง ป่าเขาเมือง เขตป่าไม้ถาวร เขตอุทยานแห่งชาติ จึงได้มีความเห็นให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการตรวจสอบตามกฎหมายกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ 43 ดำเนินการต่อไป ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 16 ประกอบข้อ 7 และข้อ 10 (3) ของกฎกระทรวงดังกล่าว ต่อมาคณะกรรมการตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 43 ได้ไปทำการตรวจพิสูจน์ที่ดินโดยคณะกรรมการส่วนใหญ่ได้ทำความเห็น เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี

อุทยานแห่งชาติสิรินาถที่ยังมิได้ให้ความเห็นเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งต่อมาวันที่ 14 มิถุนายน 2555 กรมที่ดินได้ทำการตรวจสอบตำแหน่งที่ดินที่นำมาขออนุญาตด้วยวิธีการอ่านแปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ แจ้งให้กับสำนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต สาขาถลาง ทราบตามรายงานผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศของกรมที่ดิน โดยเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2556 จังหวัดภูเก็ตเคยมีหนังสือหารือกรมที่ดินเกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดินของจำเลย โดยแจ้งว่าสำนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต สาขาถลาง ได้ตรวจสอบแล้วยืนยันรับรองว่าเอกสารหลักฐานที่จำเลยยื่นขออนุญาตที่ดินถูกต้องตรงแปลงตามที่มีการนำชี้และรังวัด สามารถออกเอกสารสิทธิโฉนดที่ดินให้กับผู้ยื่นคำขอได้โดยไม่ผิดระเบียบ กฎหมาย และไม่ขัดกับมติคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 43 ก็ไม่ขัดข้องในการออกโฉนดที่ดินให้กับจำเลย แต่อุทยานแห่งชาติสิรินาถคัดค้านการออกโฉนด ซึ่งจังหวัดภูเก็ตได้หารือกรมที่ดินว่าจะใช้เสียงส่วนใหญ่ของคณะกรรมการฯ พิจารณานอนุมัติให้ออกโฉนดที่ดินได้หรือไม่ และต่อมาในวันที่ 20 มิถุนายน 2556 กรมที่ดินได้มีหนังสือตอบข้อหารือดังกล่าวตาม ซึ่งเรื่องยังอยู่ระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตพิจารณาสั่งการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว

ต่อมาในวันที่ 3 เมษายน 2557 สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 5 (นครศรีธรรมราช) ส่วนฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่อนุรักษ์ ได้ส่งผลการอ่าน แปล ตีความ และวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศพื้นที่ที่จำเลยนำมาออกโฉนดให้แก่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติสิรินาถ โดยมีความเห็นว่ามีสภาพเป็นป่า ซึ่งต่อมาในวันที่ 15 กรกฎาคม 2557 อุทยานแห่งชาติสิรินาถ โดยนายกิตติพัฒน์ฯ ได้แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรท่าฉัตรไชย ให้ดำเนินคดีกับจำเลย ขึ้นสอบสวนจำเลยให้การปฏิเสธตามบันทึกคำให้การจำเลย

ต่อมาในวันที่ 7 สิงหาคม 2557 (หลังเกิดเหตุในคดีนี้) สำนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต สาขาถลาง ได้มีหนังสือตามเอกสารหมายเลข 9 ยกเลิกคำขออนุญาตที่ดินของจำเลยโดยอ้างเหตุว่า นำ ส.ค. 1 ของที่ดินแปลงอื่นมาเป็นหลักฐานในการออกโฉนดที่ดิน และมีหนังสือ แจ้งอุทยานแห่งชาติสิรินาถ ต่อมาเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2557 จำเลยได้อุทธรณ์คำสั่งยกเลิกคำขออนุญาตของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต สาขาถลาง เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต พิจารณาอุทธรณ์ของจำเลยแล้วเห็นว่าอุทธรณ์ของจำเลยไม่อาจรับฟังได้ จำเลยไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าวของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต สาขาถลาง จึงได้ฟ้องต่อศาลปกครอง นครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2557 เพื่อเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต สาขาถลาง และเพื่อให้สำนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต สาขาถลาง กลับมาดำเนินการตามคำร้องขออนุญาตของจำเลยให้ครบถ้วนจบสิ้นกระบวนการเสียก่อน ปัจจุบันคดียังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครอง นครศรีธรรมราช โดยยังมีคำพิพากษาใดๆ ในคดีดังกล่าว หลังเกิดเหตุซึ่งขณะคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลชั้นต้น กรมที่ดินได้รวบรวมต้นข้าว ส.ค.1 ที่อยู่ในความครอบครองของสำนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต สาขาถลาง ส่งให้สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ตรวจสอบ โดยในวันที่ 7 กรกฎาคม 2558 สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้แจ้งผลการตรวจพิสูจน์ ให้แก่กรมสอบสวนคดีพิเศษทราบ และกรมสอบสวนคดีพิเศษได้แจ้งให้อุทยานแห่งชาติสิรินาถทราบเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2558

ข้อพิจารณาของศาล

ศาลชั้นต้นพิเคราะห์พยานหลักฐานของโจทก์และจำเลยแล้ว คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยประการแรกมีว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ โจทก์มีนายกิตติพัฒน์ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติสิรินาถ นายพินิจ พูลช่วย หัวหน้านายทะเบียนสำนักงานที่ดินอำเภอถลาง นายสุจิตร์ จันทร์สว่าง นักวิชาการแผนที่ภาพถ่ายชำนาญการพิเศษ

และพันตำรวจโทวัชรินทร์ จิรัฐติกาลวิวัฒน์ พนักงานสอบสวน มาเบิกความเป็นพยานตามข้อเท็จจริงที่พยานแต่ละปากมีส่วนรู้เห็นและเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ ใต้สวน ตีความ และแปลความ ซึ่งกระทำตามอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของพยาน โดยพยานโจทก์ทั้งสี่ปากเบิกความสอดคล้องตรงกัน สรุปโดยรวมว่า เมื่อปี 2553 จำเลยนำหลักฐาน ส.ค.1 เลขที่ 32 มายื่นขอออกโฉนดที่ดิน ที่สำนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต สาขาเขต ต่อมามีการตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบที่ดิน ส.ค.1 เลขที่ 32 มีนายพินิจเป็นผู้ช่วยเลขานุการและเป็นหนึ่งในคณะกรรมการตรวจสอบด้วย พบว่าที่ดิน ส.ค.1 เลขที่ 32 ของนายเสวียง ตามชู ได้ออกเป็น น.ส.3 ก. เลขที่ 711 ตั้งแต่ปี 2521 มีเนื้อที่เพียง 3 ไร่ 2 งาน 40 ตารางวา แต่ตามระวางคำขอออกโฉนดของจำเลยที่ดินแปลงพิพาทวัดเนื้อที่ได้ถึง 143 ไร่ 70 ตารางวา ต่างจากคำขอออกโฉนด และหลักฐานแบบแจ้งการครอบครอง ส.ค.1 ของจำเลยที่ระบุเนื้อที่ 83 ไร่ 2 งาน 70 ตารางวา วัดได้จริงตามแผนที่ขึ้นรูปขณะขอออกโฉนด 80 ไร่ 2 งาน 73.4 ตารางวา คณะกรรมการตรวจสอบแล้ว มีความเห็นว่าหลักฐาน ส.ค.1 น่าจะมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยทำปลอมขึ้นทั้งฉบับ นายกิติพัฒน์ เบิกความเพิ่มเติมว่าพยานตรวจสอบเปรียบเทียบ ส.ค.1 ของนายเสวียง พบว่าที่ตั้งของที่ดินดังกล่าวอยู่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ ส่วนที่จำเลยนำมาแสดงขอรังวัดออกโฉนดอยู่ในเขตป่าสงวน และอุทยานแห่งชาติสิรินาถ ตามรูปแผนที่ระบายด้วยหมึกสีส้มแสดงที่ตั้งที่ดินของนายเสวียง คณะกรรมการนำ ส.ค.1 เลขที่ 32 มาตรวจสอบ พบว่ามีร่องรอยการแก้ไขตัวเลข ส.ค.1 น่าจะมีเนื้อที่ จริงเพียง 3 ไร่เศษ เชื่อว่ามีการนำที่ดินซึ่งอยู่นอกเขตอุทยานแห่งชาติสิรินาถ ไปยื่นคำร้องขอออกโฉนดที่ดินหลายแปลงรวมทั้งที่ดินเลขที่ 32 จากการตรวจสอบพบพิรุธหลายประการ โดยปรากฏว่าพื้นที่ จริงอาณาเขตข้างเคียงไม่ตรงกับที่ระบุไว้ในแบบแจ้งการครอบครอง ทิศเหนือระบุว่าจะคลองแท้จริงจดทะเลตลอดแนว ทิศใต้ระบุว่าจะจดที่นายกาว่าแท้จริงแล้วจดกับที่ดิน ส.ค. 1 เลขที่ 23 โดยที่ดินแปลงดังกล่าวถูกแจ้งข้อกล่าวหาและดำเนินคดีเช่นกัน ทิศตะวันตกระบุจดทาง แท้จริงแล้วเมื่อตรวจสอบกับภาพถ่ายทางอากาศ ทางที่ว่่าเพ็งมีเมื่อปี 2538 แต่ ส.ค.1 แปลงเกิดเหตุ ออกให้นายเสวียงเมื่อปี 2498 พยานปากนายสุจิตร์ ผู้เชี่ยวชาญ อ่าน แปล ตีความ วิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศ เบิกความว่า ช่วงเวลาปี 2493 พื้นที่เป็นป่าเต็มแปลง ปี 2510 พื้นที่เป็นป่าเต็มแปลง และปี 2519,2538,2545,2552,2554 ที่พิพาทส่วนใหญ่ยังคงเป็นป่ามีร่องรอยการทำประโยชน์บางส่วนตามผลการอ่าน แปล ตีความและวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศ นอกจากนั้นผลการตรวจพิสูจน์ ส.ค.1 เลขที่ 23,32,44,45 และ 110 พบว่าลายมือชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับ มีรูปร่างลักษณะที่แตกต่างกัน น้ำหมึกไม่ใช่สีน้ำหมึกที่มาจากปากกาตำเดียวกัน และตราประทับของกรมที่ดินไม่ใช่ตราประทับเดียวกัน ตามรายงานผลการตรวจพิสูจน์ จึงเชื่อว่าที่ดิน ส.ค.1 เลขที่ 32 แปลงที่เป็นของ นายเสวียง ตามชู แท้จริงแล้วตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 2 คนละฝั่งเขาและอยู่นอกเขตอุทยานสิรินาถ พยานโจทก์ทั้งสามปากต่างเบิกความว่าพยานเคยลงไปตรวจสอบที่ดินของจำเลยที่อ้างว่าได้ครอบครองและนำไปยื่นขอออกโฉนดที่ดิน พบว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่เนินเขามีความลาดชันเกิน 35 เปอร์เซ็นต์ และมีสภาพเป็นสวนยางพาราเก่า อายุกว่า 30 ปี และมีการทิ้งร้างมานานไม่น้อยกว่า 5 ปี ที่ดินดังกล่าวอยู่ในพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติสิรินาถ และพื้นที่ป่าเขารวก-เขาเมือง ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดิน ป่าสนทะเล ป่าเขารวก-เขาเมือง และกฎกระทรวงฉบับที่ 3 (พ.ศ.2507) กำหนดให้ป่าเขารวก-เขาเมือง ในท้องที่ตำบลเทพกระษัตรี ตำบลสาคร และตำบลเชิงทะเล เป็นป่าสงวนแห่งชาติ เห็นว่าพยานโจทก์ทั้งสามปากต่างมีหน้าที่ตรวจสอบเกี่ยวกับที่ดินแปลงพิพาทโดยตรงเบิกความสอดคล้องตรงกันว่า ที่ดิน ส.ค.1 เลขที่ 32 ที่จำเลยนำไปยื่นขอออกโฉนดที่ดินต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ตสาขาเขต ว่าอยู่ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติสิรินาถ พยานเคยออกไปตรวจสอบที่ดินที่จำเลยนำไปยื่นขอออกโฉนดที่ดินแล้วพบว่าที่ดินแปลงดังกล่าวมีความชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ มีพันธุ์ไม้ซึ่งเป็นไม้ป่าเป็นส่วนใหญ่ มีการปลูกต้นยางพาราปะปนกับต้นไม้ตามธรรมชาติประปราย ต้นยางมีอายุกว่า 30 ปี และมีการทิ้งร้างไม่น้อยกว่า 5 ปี พยานโจทก์สอบอาณาเขตโดยรอบของที่ดินที่แจ้งไว้ต่อสำนักงานที่ดินแล้วพบว่า ที่ดินสามด้านมีอาณาเขตจดกับที่ข้างเคียง

ไม่ตรงกับที่แจ้งไว้เมื่อตรวจสอบเอกสาร ส.ค. 1 แล้วพบว่า มีร่องรอยการแก้ไขตัวเลข จึงเชื่อว่า ส.ค.1 เลขที่ 32 น่าจะมีเนื้อที่เพียง 3 ไร่ 2 งาน 40 ตารางวา ออกเป็นหนังสือรับรองทำประโยชน์ น.ส.3 ก. เลขที่ 711 เล่มที่ 198 แล้วตั้งแต่ปี 2521 ดังนั้น การที่พยานทั้งสามปากออกไปตรวจดูพื้นที่แล้วพบว่า อาณาเขตของที่ดินไม่ถูกต้อง จึงสอดคล้องกับผลการตรวจสอบของคณะกรรมการ จึงทำให้เชื่อว่าที่แท้จริงตำแหน่งของที่ดิน ส.ค.1 เลขที่ 32 ตั้งอยู่ในเขตหมู่บ้านหมู่ที่ 2 ตำบลสาकु อำเภอลาด จังหวัดภูเก็ต ซึ่งอยู่นอกเขตอุทยานแห่งชาติสิรินาถ ตามรายงานตรวจสอบและแผนที่ ซึ่งตรงกับความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบ ทั้งผู้เชี่ยวชาญสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้ตรวจพิสูจน์ เอกสาร ส.ค.1 เลขที่ 32 แล้วเห็นว่าลายมือชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้รับในแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน เปรียบเทียบกับลายมือชื่อของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับในเอกสารตัวอย่าง โดยมีคุณสมบัติการเขียนรูปร่าง ลักษณะลายมือชื่อแตกต่างกัน จึงลงความเห็นว่ามีลายมือของบุคคลคนเดียวกัน ทั้งรอยตราประทับ และรอยตราประทับวงกลมในแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน ผู้ตรวจพิสูจน์เห็นว่าเป็นรอยตราประทับที่ไม่ได้ประทับมาจากตราประทับอันเดียวกัน ลายมือชื่อของพนักงานผู้รับ มีการเรียงแสงของหมึก แสดงคุณสมบัติทางฟิสิกส์แตกต่างกัน ผู้ตรวจพิสูจน์จึงลงความเห็นไม่ได้เขียนขึ้นมาจากน้ำหมึกชนิดเดียวกัน ทำให้ฟังได้ว่าแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน ส.ค.1 เลขที่ 32 ที่จำเลยอ้างว่ามีสิทธิครอบครองเป็นเอกสารปลอม เนื่องจากมีการเติมข้อความประทับตราปลอม และลงลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับปลอมเอกสารดังกล่าว จึงเชื่อว่าตำแหน่งที่ดิน ส.ค.1 เลขที่ 32 ไม่ใช่ตำแหน่งที่จำเลยกล่าวอ้าง และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ตสาขาลาด มีคำสั่งยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดินให้จำเลย ทราบแล้ว ซึ่งจำเลยอุทธรณ์คำสั่งเจ้าพนักงานที่ดิน และต่อมาจำเลยนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครองนครศรีธรรมราช ตามเอกสารหมายเลข 12 พยานโจทก์ปากนายกิติพัฒน์ นายพินิจ และนายสุจิตร์ ทั้งสามปากเบิกความได้อย่างสอดคล้องกัน โดยมีเอกสารประกอบอย่างไม่มีพิรุณทำให้พยานโจทก์มีน้ำหนัก เมื่อผลการตรวจสอบปรากฏออกมาว่า ส.ค.1 เลขที่ 32 มีลายมือชื่อ ลายมือเขียน และตราประทับของเจ้าพนักงานแตกต่างจากเอกสารตัวอย่าง ทำให้พยานหลักฐานโจทก์มีน้ำหนักยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังได้ความจากนายกิติพัฒน์ เบิกความว่า เมื่อปี 2500 มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนสิทธิ์ในที่ดินที่เกิดเหตุซึ่งขณะนั้นอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ มีประชาชนจำนวนหนึ่งเข้าไปอยู่อาศัยในที่ดินโดยไม่มีสิทธิ์ ทางราชการจึงให้ออกไปจากที่ดินโดยจ่ายค่าชดเชยให้ประกอบกับเมื่อตรวจดูบัญชีรายชื่อผู้อาศัยในป่าสงวนแห่งชาติ เขารวก-เขาเมือง ตำบลเทพกระษัตรี,สาकु ,เชิงทะเล อำเภอลาด จังหวัดภูเก็ต แนบท้ายหนังสือเรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสำหรับป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขารวกและป่าเขาเมือง จังหวัดภูเก็ต ไม่ปรากฏชื่อนายเสวียง เมื่อจำเลยไม่นำสืบโต้แย้งว่าเอกสารดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือมีพิรุณอย่างไร จึงต้องรับฟังว่าทางราชการปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาและทำให้พยานหลักฐานโจทก์มีน้ำหนักมั่นคงรับฟังได้ว่า ส.ค. 1 เลขที่ 32 ที่จำเลยนำมาขอออกโฉนดในที่ดินที่เกิดเหตุเป็นของปลอม การที่จำเลยนำหลักฐาน ส.ค.1 เลขที่ 32 ปลอมมาขอออกโฉนดในที่ดินที่เกิดเหตุ บ่งแสดงว่าจำเลยบุกรุกเข้าไปครอบครองที่ดินที่เกิดเหตุที่เป็นอุทยานแห่งชาติมีจำนวนเนื้อที่ดังกล่าว จำเลยมีความผิดฐานบุกรุก ก่อสร้าง แผ้วถาง ทำลายป่า ที่ดินภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติฯ เขตป่าไม้ฯ และเขตอุทยานแห่งชาติฯ เป็นความผิดตามฟ้อง ที่จำเลยนำสืบทำนองว่า จำเลยไม่ใช่คนในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต นางเมี้ยนย่าของจำเลยมอบสิทธิครอบครองและผลประโยชน์ให้จำเลยทางมรดก เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2544 ตามสำเนาสัญญาให้ที่ดินและมอบสิทธิครอบครองผลประโยชน์ หลังได้รับมอบที่ดินแล้ว จำเลยไม่เคยเข้าทำประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าว โดยจำเลยได้เข้าไปดูสภาพที่ดินเมื่อปี 2547 พบว่า พื้นที่ควนเขามีการปลูกยางพารา มะพร้าว และสะตอและมะม่วงหิมพานต์ จากการสอบถามทราบว่านายเสวียง เป็นผู้ปลูกต้นไม้ จำเลยมอบหมายให้นายจันทร์ พงศ์พา ดูแลสวนและเก็บผลประโยชน์ แต่ไม่มีการแผ้วถางป่าเพิ่มเติม ไม่มีการปลูกต้นไม้เพิ่มเติม ต้นยางพารามีอายุประมาณ 40 ปี ตามภาพถ่าย การที่จำเลยยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินเนื่องจากขณะนั้นทางราชการประกาศให้ผู้ที่มีหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดินสามารถยื่นคำขอออก

โฉนดที่ดินได้ ซึ่งทนายความของจำเลย ไปตรวจสอบเอกสาร ส.ค.1 ที่สำนักงานที่ดินแล้วพบว่าตรงกันกับของจำเลยที่ยึดถือไว้ โดยมีเนื้อที่ตรงกัน ตามคำขอออกโฉนดที่ดิน จำเลยไม่ได้กระทำผิดตามฟ้อง เห็นว่าแม้จำเลยจะไม่มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดภูเก็ต แต่จำเลยอ้างสิทธิครอบครองในพื้นที่พิพาท ทั้งตัวจำเลยและนายจันทร์ต่างเบิกความว่าจำเลยมอบหมายให้นายจันทร์ดูแลที่ดินเกิดเหตุแทน ต่อมาจำเลยทราบประกาศของทางการจึงต้องการนำที่ดินมาขอออกโฉนด โดยนำสืบอ้างว่า ให้พนักงานที่ดินทำการรังวัดและเจ้าหน้าที่รวมถึงเจ้าของที่ดินแปลงข้างเคียงก็ได้ลงลายมือชื่อรับรอง ตามแผนที่รังวัด และใบไต่สวน ต่อมาคณะกรรมการมีมติว่าที่ดินที่เกิดเหตุมีการทำประโยชน์แล้ว เห็นว่า ที่เจ้าหน้าที่รังวัดขึ้นรูปแผนที่ก็ล้วนมาจากจำเลยนำชี้ ซึ่งเจ้าพนักงานก็ทำตามหน้าที่โดยรังวัดตามที่จำเลยนำชี้ส่วนเรื่องจำเลยจะมีสิทธิในที่ดินที่เกิดเหตุออกโฉนดได้หรือไม่ ล้วนไม่เกี่ยวกับการรังวัด ส่วนเรื่องบันทึกของบุคคลต่างๆในใบไต่สวนก็เป็นเพียงหลักฐานที่ใช้จะประกอบดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ที่จะพิจารณาอนุญาตให้ออกโฉนดในอนาคตหรือไม่ ไม่ได้หมายความว่า เมื่อเจ้าหน้าที่รังวัดตามที่จำเลยนำชี้ แล้วมีบุคคลต่างๆมาให้ถ้อยคำในใบไต่สวนเอกสารแล้วจะถือว่า ส.ค.1 เลขที่ 32 ที่จำเลยนำมาขอออกโฉนดนั้นจะชอบด้วยกฎหมายย่อมไม่ได้ ดังนั้นเห็นว่า เมื่อศาลวินิจฉัยแล้วว่า ส.ค.1 เลขที่ 32 เป็นส.ค.1ปลอม ข้ออ้างของจำเลยข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น พยานหลักฐานของจำเลยจึงไม่มีน้ำหนักหักล้างพยานโจทก์

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการท้ายมีว่า จำเลยจะต้องชดใช้ค่าความเสียหายให้แก่รัฐเป็นเงินจำนวนเพียงใด เห็นว่า เมื่อศาลได้วินิจฉัยว่าการกระทำของจำเลย มีความผิดฐานบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองทำประโยชน์เพื่อตนเองและผู้อื่น การกระทำของจำเลยจึงเป็นการกระทำด้วยประการใดๆโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการทำลายหรือทำให้สูญหายหรือทำให้เสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นของรัฐหรือเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน จำเลยจึงมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้รัฐตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลายสูญหายหรือเสียหายไป ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 มาตรา 97 ซึ่งคดีนี้โจทก์ฟ้องให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐจำนวน 9,873,726 บาท โจทก์ได้คำนวณค่าเสียหายทางสิ่งแวดล้อมของผู้เชี่ยวชาญตามหลักวิชาการตามบันทึกการตรวจสอบประเมินค่าความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมบางประการหลังการทำลายป่าไม้และตารางคำนวณความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม เป็นเงิน 9,873,726 บาท ตามเอกสารหมาย จ.23 เมื่อ พิจารณาถึงความร้ายแรงแห่งพฤติการณ์ในการทำความผิดจำนวนเนื้อที่ ประกอบทำเลที่ตั้ง เห็นว่า เป็นเรื่องร้ายแรง เห็นควรกำหนดให้ตามขอ

พิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 มาตรา 14, 31 วรรคสอง พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.2484 มาตรา 54 วรรคหนึ่ง ,72 ตรี วรรคสองพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2504 มาตรา 16 (1) ,24 การกระทำของจำเลยเป็นความผิดกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบทลงโทษตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฯ ซึ่งเป็นบทหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 90 จำคุก 13 ปี ให้จำเลยคนงาน ผู้รับจ้างผู้แทนบริวารของจำเลยออกจากเขตอุทยานแห่งชาติ และให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายแก่รัฐเป็นเงิน 9,873,726 บาท ข้อหาอื่นนอกจากนี้ให้ยกเสีย

นี่เป็นตัวอย่าง classic อีกคดีหนึ่งที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยผู้รับ ส.ค.1 มาจากการรับมรดกแล้วนำมาออกโฉนดให้ต้องติดคุกติดตารางถึง 13 ปี เพราะบุกรุกที่อุทยานฯ เพียงแค่เห็นจากการพิสูจน์ในศาลว่า ส.ค.1 นั้นเป็น ส.ค.1 ปลอม ให้สังเกตว่าคดีนี้ไม่มีประเด็นว่ามีการปลอมเอกสารหรือใช้เอกสารปลอมเลย แต่ในระหว่างพิจารณาโจทก์มีการนำพยานผู้เชี่ยวชาญมาพิสูจน์ในศาลว่า ส.ค.1 นั้นปลอม โดยไม่ได้บอกว่าจำเลยหรือผู้ใดกันแน่ที่เป็นผู้ปลอม จำเลยเพิ่งได้รับมรดกมาจากยายไม่กี่ปี และก็ไม่ได้มีภูมิลำเนาในจังหวัดภูเก็ต ไม่มีทางทราบ

ว่า ส.ค.1 ของตนจริงแท้ใช้ได้หรือไม่ เพียงใด พอกรมที่ดินมีประกาศให้ผู้ถือ ส.ค.1 ทุกคนนำมาออกโฉนดเสียภายในกำหนด จำเลยก็แค่ปฏิบัติตามประกาศของกรมที่ดินนั้น เมื่อไม่รู้ก็ยอมไม่มีเจตนาอันเป็นองค์ประกอบของความผิดฐานบุกรุก แต่ศาลกลับไม่ได้พิจารณาองค์ประกอบของความผิดตามที่ฟ้องเลย พอฟังว่าเป็น ส.ค.1 ปลอมก็สรุปเลยว่ามีจำเลยบุกรุกที่อุทยาน ไม่มีการพิจารณาถึงองค์ประกอบภายนอกและองค์ประกอบภายในของความผิดฐานบุกรุกแม้แต่หนึ่ง ซึ่งในเรื่องนี้จำเลยยังไม่เคยแม้แต่กระทั่งเข้าไปในที่ดินที่ขอออกโฉนดเสียด้วยซ้ำไป เรื่องนี้เห็นว่ากรณีที่ศาลชั้นต้นไม่พิจารณาองค์ประกอบความผิดตามที่ฟ้อง แต่มาอนุมานเอาผิดกับจำเลยว่าบุกรุกจากข้อเท็จจริงเพียงแค่ว่ามีผู้ปลอม ส.ค.1 มาก่อนหน้านั้น เท่ากับเอาการกระทำความผิดของผู้หนึ่งมาลงโทษบุคคลอีกผู้หนึ่งผู้ไม่เกี่ยวกับการกระทำของบุคคลแรกเลย และการตัดสินโดยไม่คำนึงถึงองค์ประกอบความผิดตามที่ฟ้อง (กล่าวคือฐานบุกรุก) ก็เท่ากับพิพากษาโดยไม่ยึดถือด้วยทฤษฎีหมายเป็นหลักนั่นเอง หากเหตุผลที่ไม่ได้เขียนมาในคำพิพากษา คือ หลักนิติธรรม ผู้เขียนขอยืนยันว่าไม่ใช่แน่นอน และได้แต่หวังว่าศาลสูงจะกลับคำพิพากษาของศาลชั้นต้นนี้เสียเพื่อจะได้รักษากฎหมายและความยุติธรรมให้ดำรงอยู่ในบ้านเมืองของเราต่อไป

4.4 การใช้ดุลพินิจของผู้ใช้อำนาจรัฐในบางกรณี

การเป็นผู้ใช้อำนาจรัฐ เช่น ผู้พิพากษานั้น ผู้เขียนเห็นว่าไม่ได้มีหน้าที่เพียงฟังคำเบิกความของพยาน ตรวจสอบซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐาน และพิจารณาพิพากษาคดีเท่านั้น แต่ยังต้องพิจารณาคำร้องขอคู่ความในหลายๆ เรื่องและมีคำสั่งให้เป็นไปตามกฎหมาย และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมด้วย

แต่จากประสบการณ์ตรงของผู้เขียน ปรากฏว่าบางครั้งผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาในศาลชั้นต้นใช้ดุลพินิจอย่างเคร่งครัดเกินไปจนบางครั้งอาจดูเหมือนขัดกับสามัญสำนึก หลักมนุษยธรรมและความยุติธรรมได้ เช่นกรณีดังต่อไปนี้

- กรณีศาลแรงงานกลาง ทนายจำเลยไปยื่นขอขยายระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ไม่ทัน เนื่องจากวันครบกำหนดยื่นอุทธรณ์นั้น มีการปิดถนนทั่วกรุงเทพมหานคร เพื่อกิจกรรม Bike for Dad เมื่อทนายจำเลยเห็นว่าไปศาลไม่ทันหลังจากรถติดบนถนนอยู่กว่า 4 ชั่วโมง ก็ได้ไปที่สถานีตำรวจที่ใกล้ที่สุดในเวลาประมาณ 16.30 น. เพื่อลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐาน หลักจากนั้นทนายจำเลยได้ยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ต่อศาลในวันทำการวันแรก พร้อมแสดงหลักฐานบันทึกประจำวันจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ปรากฏว่าศาลแรงงานกลางมีคำสั่งไม่ให้ขยายระยะเวลา ทั้ง ๆ ที่การขยายเวลาจะเป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมโดยแท้
- อีกกรณีหนึ่ง ศาลแรงงานกลางอีกเช่นกัน ทนายจำเลยยื่นคำร้องขอเลื่อนการสืบพยานหญิงที่ตั้งครรภ์แก่ใกล้คลอด ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนกล่าวตำหนิพยานและทนายอย่างรุนแรงว่าไม่รับผิดชอบและพยายามพุดจาหว่านล้อมไม่ให้ขอเลื่อน ทั้งๆ ที่มีใบรับรองแพทย์ไปแสดงว่าพยานมีอาการมดลูกบีบตัวผิดปกติ แพทย์ให้พักผ่อน
- กรณีศาลครอบครัวและเยาวชนกลางปฏิเสธคำร้องร่วมกันของโจทก์และจำเลย ขอเลื่อนสืบพยานเนื่องจากจำเลยป่วยเป็นมะเร็งระยะสุดท้ายและอาการกำเริบ ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนอ้างเหตุผลว่านัดต่อเนื่องไว้แล้ว ไม่ให้เลื่อน

5 บทส่งท้าย

เนื่องจากบทความนี้เป็นเพียงข้อเสนอแนะถึงวิธีการบางอย่างซึ่งอาจจะช่วยให้เราเข้าใจหลักนิติธรรมได้ดีขึ้น หรืออย่างน้อยที่สุดก็คงช่วยให้เข้าใจตัวเองมากขึ้นว่ามีความสามารถหรือสติปัญญาเพียงใด เพียงพอหรือไม่ที่จะอ้างหลักนิติธรรมมาปรับใช้เป็นกฎหมาย ดังนั้นบทส่งท้ายนี้จึงมิใช่บทสรุปอันใดไม่ นอกจากนั้นแล้วผู้เขียนเอง แม้ จะ เป็น ผู้ น อ บ นั อ ม ใน ธรรม และ เป็น ผู้มีสัมมาวาจาหรือเพียรชบต่อเนืองกันเป็นเวลากว่า 30 ปี ก็กล้าที่จะยืนยันได้ว่ายังหาใกล้เคียงต่อการที่จะมี ปัญ าระ ดั บ สูง ที่ จะ เข้า ถึง ธรรมะ หรือ ธรรม อัน เป็น ของ แท้ และ คัมภีรภาพอย่างที่สุดไม่ส่วนผู้ที่ใช้อำนาจรัฐในองคาพยพต่างๆ นั้นเล่า จะเป็นผู้ยึดถือและประพฤติธรรมอย่างจริงจังหรือไม่นั้นผู้เขียนไม่ทราบ ทราบแต่เพียงว่าหากมิใช่เป็นผู้ที่ยึดมั่นและพากเพียรปฏิบัติธรรมะอย่างแท้จริงแล้ว ก็มิอาจเข้าถึงหลักนิติธรรมได้แม้แต่ใกล้เคียง การที่รัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่นเปิดทางให้ผู้ใช้ อำนาจรัฐอ้างอิงใช้หลักนิติธรรมได้แม้ว่าจะเป็นแนวความคิดที่มีเจตนาดี แต่ก็อาจก่อให้เกิดภัยต่อสังคมและส่วนรวมได้อย่างมหันต์หากปราศจากการควบคุมและการใช้ดุลพินิจอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะของผู้เขียนต่อใช้วิธีการตัดออก อาจเป็นแค่แนวทางหนึ่งในหลายๆ แนวทางที่จะช่วยให้เราเข้าใจหลักนิติธรรมได้ดีขึ้น ผู้เขียนหวังว่าบทความนี้จะช่วยกระตุ้นให้ผู้ที่มีใจฝักใฝ่ในธรรมและมีสติปัญญาจะใช้ความ พากเพียรสืบเนื่องต่อไปในอันที่จะช่วยป้องกันมิให้ผู้ใดผู้หนึ่งใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของตนไปในทางที่ผิด (Abuse of authority) ไม่ว่าจะโดยจงใจหรือด้วยความด้อยปัญญาของตน และช่วยส่งเสริมหลักนิติธรรมอัน ถูกต้องแท้จริงให้เกิดขึ้นและดำรงอยู่ในประเทศชาติของเราสืบไป